

پەيغە مېرىمىزنىڭ ۋەسىيىتى

نۇرئىسلام تور بىكىتى

<http://nurislam.cn>

ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان اللە نىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن .

ئۇستاز ئەھمەد ئىبنى مۇھەممەد تاھۇن خۇددى مۇنۇ سۆزلىرى بىلەن كىتابقا بېغىشلىما يېزىپ بەرگەندەك، ھەدىسلىرىنى كۆزدىن كەچۈرۈپ بەردى .
كىرىش سۆز

اللە ئەزىزە ۋە جەللە بىزلەرنى ئۆز پەيغەمبىرى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ پەرۋەردىگارىدىن ئېلىپ كەلگەنلىرىگە بوي سۇنۇشقا، ئۇنىڭغا ئەگىشىشكە ۋە ئۇنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە يول مېڭىشقا بۇيرۇدى . (پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ گەپ - سۆز، ئىش - ھەرىكەت جەھەتتىكى سۈننەتلىرى) بىزگە دىننىڭ مەقسىتىنى چۈشىنىشتە ۋە ئۇنىڭ ئەھكاملىرىنى تەپسىلىي تونۇشتا يېتەكچىلىك قىلىدىغان نۇر . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ - مەيلى گەپ - سۆزىدە بولسۇن، مەيلى ئىش - ھەرىكەتتە بولسۇن - سۈننەتلىرىدىن سەھىھلىكى ئىسپاتلانغان ھەر بىر سۈننەت، قۇرئان كەرىمنىڭ ئۇچۇق تېكىستلىرى بىلەن رەت قىلىنمىغانلا بولسا پۇت تەرەپ تۇرالايدىغان بىر ھۆججەتتۇر، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رىۋايەت قىلغان ھەدىستىكى سۆزىگە ئوخشاش: «ئايال (نىكاھتا) ئاتا تەرەپ ھامىيسى بىلەنمۇ ۋە ئانا تەرەپ ھامىيسى بىلەنمۇ جەملەنمەيدۇ .» چۈنكى اللە تائالا سۈرە ھەشەردە مۇنداق دەيدۇ: «پەيغەمبەر سىلەرگە بەرگەننى قوبۇل قىلىڭلار ۋە سىلەرنى چەكلىگەندىن چەكلىنىڭلار» .

مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆز پەيغەمبىرىنىڭ سۈننىتىگە ئېسىلىشى ۋە ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىشى، شۇنىڭدەك ئۇنى مۇسۇلمانلار ئارىسىدا تارقىتىشقا تىرىشچانلىق كۆرسەتمىگى ۋاجىپ . بۇ كىتابنىڭ پىكرى مۇشۇ يولدا مۇۋەپپەقىيەتلىك بېسىلغان بىر قەدەم، بۇ كىتاب ئۆز ئىچىگە ئالغان ۋەسىيەتلەرنىڭ ۋە ئۇلۇغ پەيغەمبىرىمىزنىڭ كۆرسەتمىلىرىنىڭ مەنپەئىتى ئومۇمى بولسۇن ئۈچۈن، بۇ ۋەسىيەتلەر توپلىمىنىڭ نەشر ھوقۇقىنى ھەربىر مۇسۇلمانغا قالدۇرۇشنى لايىق تاپتىم، اللە مەقسەتكە يەتكۈزگۈچىدۇر .
ئەھمەد مۇھەممەد تاھۇن .

تونۇشتۇرۇش

ھەمد - سانا اللە قا مەنسۇپتۇر، اللە نىڭ سەرخىل بەندىلىرىگە ۋە پەرۋەردىگارى تەرىپىدىن « «ئى مۇھەممەد!» » سېنى بىز پۈتۈن جاھان ئەھلىگە پەقەت رەھمەت قىلىپلا ئەۋەتتۇق» دېگەن ۋە يەنە « «ئى ئىنسانلار!» » شۇبھىسىزكى، سىلەرگە ئۆز - ئاراڭلاردىن پەيغەمبەر كەلدى،

سىلەرنىڭ كۈلپەت چېكىشىڭلار ئۇنىڭغا ئېغىر تۇيۇلىدۇ ؛ ئۇ سىلەرنىڭ (ھىدايەت تېپىشىڭلارغا) ھېرىستۇر، مۆئىنلەرگە ئامراقتۇر، ناھايىتى كۆيۈمچاندۇر » دېگەن ئايەت نازىل قىلىنغان بىزنىڭ ھۆرمەتكە سازاۋەر ئۇلۇغ پەيغەمبىرىمىزگە تىنچ - ئامانلىق يار بولسۇن .

پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئۆزىنىڭ گەپ - سۆز، ئىش - ھەرىكىتىدە بارلىق ياخشىلىققا يېتەكلىگۈچى بارلىق يامانلىقتىن ئاگاھلاندۇرغۇچى ۋە اللە تائالا تەرەپكە (ئۇنىڭ ئىزى بىلەن) چاقىرغۇچى ۋە نۇرلۇق چىراغ ئىدى .

مانا بۇ، قېرىندىشىمىز شەيخ ھەمزە مۇھەممەد سالىھ ئەجەب مۆئىنلەرگە ۋەز - نەسىھەت بولسۇن ئۈچۈن ھەدىس كىتابلاردىن تاللىۋالغان پەيغەمبىرىمىزنىڭ ۋەسىيەتلىرىدىن 55 ۋەسىيەتتۇر، ئۇنىڭغا اللە تائالا مۇسۇلمانلارغا ۋاكالىتەن ياخشى مۇكاپاتلارنى ئاتا قىلغاي، ھەر بىر كىشى ئۆز ئەمىلىگە يارىشا، ياخشى بولسا ياخشى، يامان بولسا يامان جازا ياكى مۇكاپات ئالغۇچىدۇر. «پەرۋەردىگارنىڭ كىتابىنى ئوقۇپ ئوبدان ئويلىنىپ كۆرۈڭلار!» سۈرە ئەنئامدا سىلەرگە 10 تۈرلۈك، سۈرە ئىسرادا 12 تۈرلۈك ۋە ئالدى كەينىدىن ھېچ قانداق باتىل سوقۇنۇپ كىرەلمەيدىغان ، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچى، ماختاشقا سازاۋەر ئۇلۇغ اللە تەرەپتىن نازىل قىلىنغان قۇرئان كەرىمنىڭ سۈرىلىرىدە كۆپلىگەن ۋەسىيەتلەر قىلىندى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋەسىيەتلىرىنى ئوقۇڭلار ۋە ئوبدان ئويلىنىپ كۆرۈڭلار ۋە ئۇنى ئېزىق چىشىڭلار بىلەن مەھكەم چىشىلىۋېلىڭلار (يەنى قۇلىقڭلاردا مەھكەم تۇتۇڭلار) كىمكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھىدايىتىنى چىڭ تۇتسا زور مۇۋەپپەقىيەتكە ئىرىشىدۇ ، كىمكى ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرسە ئۇچۇق زىيان تارتىدۇ .

بىزنىڭ ئۆز پەرۋەردىگارى تەرەپتىن ياخشىلىق ئىگىلىرى بولغانلاردىن ۋە ئۇنىڭ پەزىلىتىدىن چىقىپ كېتىشنى تەلەپ قىلمايدىغان ۋە ھەمىشە كۆڭلى تارتقان نەرسىلەرگە ئېرىشىدىغان جەننەت نېسىپ بولغانلاردىن بۇلىشىمىز ئۈچۈن، «پەيغەمبەر بەرگەننى قوبۇل قىلىڭلار ۋە چەكلەنگەندىن چەكلىنىڭلار». اللە تائالا بىزلەرنى ۋە سىلەرنى سۆزىنى ئاڭلاپ ئەگىشىدىغانلاردىن قىلدى، تىنچ - ئامانلىق بارلىق پەيغەمبەرلەرگە يار بولسۇن . جىمى ھەمدە - سانالار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى اللە قا مەنسۇپتۇر . كەرەملىك پەرۋەردىگارنىڭ رەھىمىتى ئۈمىد قىلغۇچى ئەھمەد ئابدۇل جەۋۋاد مەدەنە

مۇنەۋۋەر

كىرىش سۆز

ھەمدە - سانا ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى اللە قا مەنسۇپتۇر، اللە نىڭ رەھىمىتى ۋە سالامى بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ ئەڭ شەرەپلىكى ، ھۆرمەتكە سازاۋەر پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ۋە ئۇنىڭ ئائىلە - تاۋاباتلىرىغا ، بارلىق ساھابىلىرىگە بولسۇن .

مەقسەتكە كەلسەك: مەن ھەدىس كىتابلاردىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بىر قىسىم ساھابىلىرىگە قىلغان ۋەسىيەتلىرىنىڭ بەزىلىرىنى ئوقۇدۇم، نەتىجىدە بۇ كىچىككىنە رسالەمدە پەيغەمبىرىمىزنىڭ بەزى ۋەسىيەتلىرىنى توپلاش نىيىتىگە كەلدىم ھەمدە ئىمام بۇخارىنىڭ (سەھىھۇل بۇخارى) ئىمام مۇسلىمنىڭ (سەھىھۇل مۇسلىم) ئىمام ئەبۇ داۋۇدنىڭ (سۇنەن ئەبۇداۋۇد) ھاپىز مۇزىرىنىڭ (رىغبەتلەندۈرۈش ۋە ئاگاھلاندۇرۇش) ئىمام نەۋەۋىنىڭ (سالھىلار گۈلىستانى) شەيخ مەنسۇر ئەلى ناسىبىنىڭ (جامئۇل ئۇسۇل) ئىبنى دەيبە ئىششەيبانىنىڭ (نەسرۇل ۋۇۋۇسۇل) ناملىق كىتابلارنىڭ ياردىمىدە 55 ۋەسىيەتنى تاللىۋالدىم. گەرچە بۇ ۋەسىيەتلەر بىر قىسىم ساھابىلەرگە قارىتىلغان بولسىمۇ بارلىق مۇسۇلمانلارغا چېتىلىدۇ. بۇ ۋەسىيەتلەر، بارلىق ئىبادەتنى مۇتلەق اللە تائالاغا ئىخلاى قىلغان ھالدا قىلىشقا، اللە قا شېرىك كەلتۈرمەسلىككە ئۈندەيدۇ ۋە تەھلىلنىڭ پەزىلىتى، اللە تائالاغا سەجدە قىلىشنىڭ، روزا، ناماز ۋە كېچىلىرى نەپلە - ناۋاپلارنى ئوقۇش، ئىلىم تەلەپ قىلىش، سەدىقە تەسبىھلەرنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا كەلگەن مەزمۇنلارنى بايان قىلىدۇ، ئاتا - ئانىلارغا ئىتائەت قىلىشقا، گۈزەل ئەخلاققا، ئۇرۇق - تۇغقانلار ئارا سىلە - رەھىم قىلىشقا، قۇلۇم - قوشنىلارنى يوقلاشقا ، ئاچقا تاماق بېرىشكە ۋە پېقىر - مىسكىنلەرنى ياخشى كۆرەشكە ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ياخشى ئەمەللەرنى قىلىشقا ئۈندەيدۇ. نەپسى توغرىسىدا كەلگەن بەزى ھەدىسلەرنى زىيادە پايدىلىق بولغانلىقى ئۈچۈن ئوتتۇرغا قويۇپ ئۆتتۈم. اللە دىن بارلىق ئەمەللىرىمىزنى مەقبۇل قىلىشى ۋە ئۆز رازىلىقى ئۈچۈن خالىس قىلىپ بېرىشىنى ۋە بۇ ۋەسىيەتلەرنىڭ بىزلەرگە مەنپەئەت بېرىشىنى ، ئەمەل قىلىشنى بىزلىرىمىزگە نېسىپ قىلىشىنى تەلەيمەن. اللە تائالا توغرا يولغا يېتەكلىگۈچىدۇر . ئى اللە بىزنىڭ ھۆرمەتكە سازاۋەر پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ۋە ئۇنىڭ ئائىلە - تاۋاباتلىرىغا شۇنىڭدەك ئۇنىڭ ساھابىلىرىگە رەھىم قىلغىن .

ھەمزە مۇھەممەد سالىھ ئەججاج

مەدىنە مۇنەۋۋەر

ناھايتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان اللە نىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن

1 - ۋەسىيەت

«اللە دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق» دېگەن كەلىمىنىڭ

پەزىلىتى توغرىسىدا

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! قىيامەت كۈنى سېنىڭ شاپائىتىڭ بىلەن ئادەملەرنىڭ ئەڭ بەختكە ئېرىشىدىغىنى كىم؟ دېسەم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «ئى ئەبۇ ھۇرەيرە ! مەن سېنىڭ ھەدىسكە نەقەدەر ھېرىس ئىكەنلىكىڭنى بىلگىنىم ئۈچۈن بۇ ھەدىس توغرىلىق سەندىن ئىلگىرى بىرەرسى سورىمايدۇ دەپ ئويلىغان ئىدىم ، قىيامەت كۈنى مىنىڭ شاپائىتىم بىلەن ئادەملەرنىڭ ئەڭ بەختكە ئېرىشىدىغىنى ، چىن دىلىدىن ياكى چىن كۆڭلىدىن چىقىرىپ «اللە دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق» دېگەن كىشى» دېدى .

بۇخارى رىۋايەت قىلغان

ئۇبادەتتىكى سامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «كىمكى بىر اللە دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق ، ئۇنىڭ شېرىكى يوق دەپ ۋە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام اللە نىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسى دەپ ۋە يەنە ئەيسا ئەلەيھىسسالام اللە نىڭ بەندىسى ۋە ئەلچىسى ، مەريەمگە تاشلىغان كەلىمىسى ۋە روھى دەپ ، جەننەت ھەق ، دوزاخ ھەق دەپ گۇۋاھلىق ئېيتسا ئۇ كىشى قانداقلا ئىش قىلغان بولسا بولسۇن ، اللە ئۇنى جەننەتكە كىرگۈزىدۇ» .

شەيخانى ۋە تىرمىزى

رىۋايەت قىلغان

جۇناد : «سەككىز جەننەتنىڭ ئىشىكلىرىدىن قايسىسىدىن كىرىشىنى خالىسا شۇ ئىشىكىدىن كىرگۈزىدۇ» دېگەننى قوشۇپ رىۋايەت قىلغان ، بۇخارى رىۋايەت قىلغان ۋە مۇسلىمنىڭمۇ لەۋزى .

مۇسلىمنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە : «كىم اللە دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد

يوق دەپ ۋە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام اللہ نىڭ ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق
ئېيتسا اللہ ئۇ كىشىگە دوزاخنى ھارام قىلىدۇ» دېيىلگەن .

2 - ۋەسىيەت

تەۋھىد توغرىسىدا ئومۇمى ۋەسىيەت

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق
دېدى : مەن بىر كۈنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ كەينىدىلا تۇراتتىم ،
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئى يىگىت! مەن ساڭا بىر قانچە كەلىمە ئۆگۈتۈپ
قوياي: «سەن اللہ نى ھەمىشە (يادىڭدا چىڭ) ساقلا، اللہ مۇ سىنى
ساقلايدۇ. سەن اللہ نى ھەمىشە (يادىڭدا چىڭ) ساقلا، اللہ نى كۆز ئالدىڭدا
تاپسەن. بىرەر نەرسە سورىماقچى بولساڭ اللہ دىن سورا، ياردەم تىلىمەكچى
بولساڭ اللہ دىن تىلە، سەن شۇنى بىلىپ قويغىنكى ، بىرەر قەۋم بىرلىشىپ
ساڭا نەپ يەتكۈزمەكچى بولسا، اللہ ساڭا تەقدىر قىلغاندىن ئۆزگە بىرەر نەپ
يەتكۈزمەلمەيدۇ. ئەگەر ئۇلار بىرلىشىپ ساڭا زىيان يەتكۈزمەكچى بولۇشىسىمۇ
، اللہ ساڭا تەقدىر قىلغان زىياندىن باشقا بىرەر نەرسە يەتكۈزمەلمەيدۇ،
قەلەملەر كۆتۈرلۈپ، سەھىپىلەر قۇرۇپ كېتىپ بولدى» دېدى .

تىرمىزى رىۋايەت

قىلغان

تىرمىزىنىڭ غەيرىنىڭ رىۋايىتىدە: «سەن اللہ نى (ئەس - يادىڭدا
چىڭ) ساقلا، سەن اللہ نى ئالدىڭدا تاپسەن، سەن كەڭ - كۈشادە چاغلاردا
اللہ نى تۇنغىن ، سەن ئېغىر كۈنگە قالغاندا اللہ مۇ سىنى تونۇيدۇ . شۇنى
بىلىپ قويغىنكى : ساڭا كەلگەن مۇسبەت ، ئەسلىدە كەلمەيدىغان مۇسبەت
ئەمەس ، ساڭا كەلمەيدىغان مۇسبەتمۇ ھەرگىز كېلىدىغان مۇسبەت ئەمەس ،
شۇنى بىلىپ قويغىنكى : غەلبە سەۋىرچانلىق بىلەن، خۇشاللىق غەم - قايغۇ
بىلەن، تەسلىك ئاسايىشلىق بىلەن قوشكېزەك » دېيىلگەن .

3 - ۋەسىيەت

ئىلىم تەلەپ قىلىشنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

قۇبەيسە ئىبنى مۇخارق رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ
مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا كەلدىم ، پەيغەمبەر
ئەلەيھىسسالام: «ئى قۇبەيسە ! سىنى نېمە ئىش ئېلىپ كەلدى؟» دېدى ،

مەن: يېشىم چوڭىيىپ، ئۈستىخانلىرىم بوشاپ كەتتى، سېنىڭ قېشىڭغا ئاللاھ مەنپەئەت بېرىدىغان بىر نەرسە ئۈگىتىپ قويسىكەن دەپ كەلدىم، دېدىم. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى قۇبەيسە! سەن (ئىلىم ئىزلەپ مېڭىپ) بىرەر تاش، بىرەر تۈپ دەرەخ ياكى بىرەر چالمنىڭ قېشىدىن ئۆتۈپلا قالساڭ شۇ نەرسىلەر سەن ئۈچۈن كەچۈرۈم تىلەيدۇ، ئى قۇبەيسە! بامدات نامىزى ئوقۇپ بولغان چېغىڭدا - بۈيۈك ئاللاھ نى پاك دەپ يات ئېتىمەن ۋە ئۇنىڭغا ھەمدە - سانا ئېيتىمەن - دېگەن كەلىمىنى ئۈچ قېتىمدىن دېگىن، ئەمما بولۇپ قېلىشتىن، جوزام ۋە پالەچ قاتارلىق كېسەللىكلەردىن ئامان قالسىن. ئى قۇبەيسە! : ئى ئاللاھ! مەن سېنىڭ قېشىڭدىكى نەرسىلەردىن تىلەيمەن، ماڭا ئۆز پەزىلىتىڭدىن كۆپلەپ ئاتا قىلغىن، ماڭا رەھمىتىڭنى ياغدۇرغىن ۋە بەركاتىڭنى چۈشۈرگىن دېگىن» دېدى.

ئىمامى ئەھمەت رىۋايەت قىلغان
بۇ ئۇلۇغ ۋەسىيەت ئىلىم تەلەپ قىلىشنىڭ شەرەپلىك ئىش
ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ.

ئەبۇدەردا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «ئىلىم ئىزلەش يولىدا ماڭغان كىشىگە ئاللاھ جەننەتنىڭ يولىنى ئاسانلاشتۇرۇپ بېرىدۇ، پەرىشتىلەر ئىلىم تەلەپ قىلغۇچىنىڭ ئىشىدىن سۆيۈنۈپ قاناتلىرىنى ئۇنىڭ (ئاياق - ئاستىغا) سېلىپ بېرىدۇ، ئاسمانلاردىكى، زېمىندىكى ھەتتا سۇدا ياشاۋاتقان بېلىقلارغا قەدەر بارچە جانلىق ئالىم ئۈچۈن كەچۈرۈم سورايدۇ، ئالىمنىڭ ئارتۇقچىلىقى ئابىتقا سېلىشتۇرغاندا، باشقا يۇلتۇزلارغا سېلىشتۇرغاندىكى ئاينىڭ ئارتۇقچىلىقىغا ئوخشايدۇ، ئالىملار پەيغەمبەرلەرنىڭ ۋارىسلىرى، پەيغەمبەرلەر تەڭگە - تىللا ئەمەس، ئىلىم - مەرىپەت مىراس قالدۇرغاندۇر، شۇنى ئالالغان كىشى تولۇق نېسىۋە ئالغان بولىدۇ».

ئەبۇداۋۇد، ترمىزى، ئىبنى ماججە ۋە ئىبنى ھەببانلار رىۋايەت قىلغان

سەفۋان ئىبنى ئۇسسالىلمۇرادى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا كەلدىم، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسجىد تە ئۆزىنىڭ قىزىل تونىغا يۆلىنىپ ئولتۇرغان ئىكەن، مەن ئۇنىڭغا: ئى ئاللاھ نىڭ ئەلچىسى! مەن ئىلىم تەلەپ قىلىپ كەلدىم دېسەم، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئىلىم تەلەپ قىلغۇچىنى قارشى ئالىمەن، ئىلىم تەلەپ قىلغۇچىنى پەرىشتىلەر قاناتلىرى بىلەن ئوراپ

تۇردۇ، ئاندىن كېيىن ئۇلارنىڭ ئۇ كىشى تەلەپ قىلغان نەرسىگە مۇھەببىتى بولغانلىقى ئۈچۈن دۇنيا ئاسمىنىغا يەتكۈچە ئۆز - ئارا بىرىكىپ كېتىدۇ» دېدى .

ئەھمەت، تىبرانى قاتارلىقلار

رىۋايەت قىلغان

4 - ۋەسىيەت

بېشىغا كۈن چۈشكەن ئادەمگە ياردەم قىلىش توغرىسىدا

ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «مۇسۇلمان مۇسۇلماننىڭ قېرىندىشى، ئۇنىڭغا زۇلۇم قىلمايدۇ، ئۇنى دۈشمىنىگە تاپشۇرۇپ بەرمەيدۇ، كىمكى مۇسۇلمان قېرىندىشىنى بىرەر قىيىنچىلىقتىن قۇتۇلدۇرسا ، اللە مۇ ئۇ كىشىنى قىيامەت كۈنىنىڭ ئېغىر قىيىنچىلىقىدىن قۇتۇلدۇرىدۇ ، كىمكى بىرەر مۇسۇلماننىڭ ئەيىبىنى ياپسا، اللە قىيامەت كۈنى ئۇ كىشىنىڭ ئەيىبىنى ياپىدۇ» .

بىرلىككە كەلگەن ھەدىس

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «كىمكى بىرەر مۇئمىندىن دۇنيا قىيىنچىلىقىدىن بىرەر قىيىنچىلىقنى كۆتۈرۈۋەتسە ، اللە مۇ ئۇنىڭدىن قىيامەت كۈنىنىڭ قىيىنچىلىقىدىن بىر قىيىنچىلىقنى كۆتۈرۈۋېتىدۇ ، كىم تەس كۈنگە قالغان كىشىگە ئاسانلىق يارىتىپ بەرسە اللە مۇ ئۇ كىشىگە دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئاسانلىق يارىتىپ بېرىدۇ، كىمكى بىرەر مۇسۇلماننىڭ ئەيىبىنى ياپسا، اللە مۇ ئۇنىڭ ئەيىبىنى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ياپىدۇ. بەندە ئۆز قېرىندىشىنىڭ ياردىمىدە بولسىلا اللە شۇ بەندىنىڭ ياردىمىدە بولىدۇ ، كىمكى ئىلىم ئىزلەش يولىدا ماڭسا اللە ئۇ كىشىنىڭ جەننەتكە كىرىدىغان يولىنى ئاسانلاش تۇرۇپ بېرىدۇ، كىشىلەر اللە نىڭ ئۆيلىرىدىن بىرەر ئۆيدە اللە نىڭ كىتابىنى تىلاۋەت قىلىشىپ ئۆز - ئارا بىر - بىرىگە ئۈگۈتىشىسە ئۇلارنىڭ ئۈستىگە خاتىرجەملىك چۈشۈپ اللە نىڭ رەھىمىتى ياغىدۇ، ئۇلارنى پەرىشتىلەر قورشاپىدۇ ۋە اللە ئۇلارنىڭ (ياخشىلىقلىرىنى) ھۆزۈرىدىكى پەرىشتىلەرنىڭ قېشىدا سۆزلەيدۇ، كىمكى ئەمىلى كىچىكتۇرسە ، ئۇنى نەسىبى ئىلگىرلىتەلمەيدۇ» .

5 - ۋەسىيەت

اللہ تائالاغا سەجدە قىلىشنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

مەئدان ئىبنى ئەبۇ تەلھە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ،
ئۇ مۇنداق دېدى : مەن رەسۇللىلانىڭ ئازاد گەردىسى سەۋباننى ئۇچرىتىپ
قېلىپ: ماڭا مەن قىلساملا اللہ منى جەننەتكە كىرگۈزىدىغان بىرەر ئەمەلنى
ياكى اللہ تائالاغا ئەڭ سۆيۈملۈك ئەمەلدىن بىرنى ئېيتىپ بەرگىن دېسەم ،
ئۇ جىم تۇرۇۋالدى ، يەنە سورىسام يەنە جىم تۇرۇۋالدى ، مەن ئۈچىنچى
قېتىم يەنە سورىسام، سەۋبان ئاندىن مۇنداق دېدى : مەن شۇ ئىش توغرىلىق
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن سورىغان ئىدىم، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:
«كۆپ سەجدە قىلىشنى قولدىن بەرمە، سەن اللہ قا بىر قېتىم سەجدە
قىلساڭ، اللہ شۇ ئارقىلىق سىنى بىر دەرىجە يۇقىرى كۆتۈرىدۇ ۋە سەندىن بىر
خاتالىقنى ئۆچۈرۈپ تاشلايدۇ» دېگەن .

مۇسلىم، ترمىزى ، نەسەئى ۋە ئىبنى ماجىلەر رىۋايەت

قىلغان

ئوبادە ئىبنى سامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن
ئاڭلىغان مۇنداق بىر ھەدىسنى رىۋايەت قىلىدۇ: «بەندە اللہ ئۈچۈن بىر قېتىم
سەجدە قىلسا، اللہ شۇ بەندىگە بىر ياخشىلىق يېزىپ، ئۇنىڭدىن بىر
يامانلىقنى ئۆچۈرۈۋېتىدۇ ۋە شۇ ئارقىلىق ئۇنىڭ دەرىجىسىنى بىر دەرىجە
يۇقىرى كۆتۈرىدۇ، شۇڭا سەجدىنى كۆپ قىلىڭلار» .

ئىبنى ماجىلەر رىۋايەت قىلغان

ھۈزەيفە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى
: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «اللہ تائالاغا بەندىنىڭ يۈزىنى يەرگە قويۇپ
سەجدە قىلىۋاتقان ھالىتىنى كۈرۈشتىنمۇ سۆيۈملۈكراق بىرەر ھالەت يوق»
دېگەن .

تىبرانى رىۋايەت قىلغان

6 - ۋەسىيەت

سەدىقنىڭ پەزىلىتى توغۇرىسىدا

كەئىبنى ئۇجرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى كەئىبنى ئۇجرە ! ھارامدىن ئۆسكەن گۆش، قان جەننەتكە كىرمەيدۇ، ئۇنىڭغا دوزاخ ئەڭ لايىقدۇر، ئى كەئىبنى ئۇجرە ! ئادەملەر ئىككى تۈرلۈك بولۇپ ، بىر تۈرلۈكى ئۆزىنى نىجاتلىققا ئېرىشتۈرسە ، يەنە بىر تۈرلۈكى ئۆزىنى ھالاك قىلىدۇ، ئى كەئىبنى ئۇجرە ! ناماز (اللھ قا) يېقىنلاشتۇردىغان ئەمەل، روزا بولسا (دوزاخقا) قالغان، سەدىقە بولسا (يامغۇر چاڭ - توزانلىرىنى ئېقىتۈۋەتسە) مۇز ئەسلىدىكى پارقراق ھالىتىگە قايتقاندەك خاتالىقلارنى ئۆچۈرۈپ (سەدىقە قىلغۇچىنى پاكلايدۇ)» دېدى .

ئىبنى ھەييان رىۋايەت قىلغان

مۇئاز ئىبنى جەبەل رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بىر سەپەردە بىرگە بولدۇم، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن سىنى ياخشىلىق دەرۋازىلىرىغا باشلاپ قويمايمۇ؟ دېدى » مەن: بولسا شۇنداق قىلغىن ئى اللھ نىڭ ئەلچىسى! دېدىم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «روزا (دوزاخقا) قالقاندۇر، سەدىقە خۇددى سۇ ئوتنى ئۆچۈرگەندەك خاتالىقلارنى ئۆچۈرىدۇ» دېدى .

تەرمىزى

رىۋايەت قىلغان

تېبرانى ۋە بەيھەقىنىڭ كەبىردە رىۋايەت قىلىشچە ، ئۇ مۇنداق دېگەن : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سەدىقە ئۆز ئەھلىدىن قەبرىنىڭ دەپتىنى ئۆچۈرىدۇ، مۆئمىن قىيامەت كۈنى پەقەت ئۆز سەدىقىسىنىڭ سايىسىدا سايىدايدۇ » دېدى .

مەيمۇنە بىنتى سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ: ئى اللھ نىڭ ئەلچىسى! بىزگە سەدىقە توغرىلىق بىر نەرسە دەپ بەرگەن بولساڭ دېدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سەدىقە اللھ نىڭ رازىلىقىنى كۆزلەپ ۋە ساۋابىنى ئۈمىد قىلىپ قىلغان كىشىگە دوزاختىن پەردە بولىدۇ » دېدى .

تېبرانى رىۋايەت قىلغان

7 - ۋەسىيەت

چاشكا نامزىنىڭ ۋە ھەر ئايدا ئۈچ كۈن روزا تۇتۇشنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : « ماڭا دوستۇم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەر ئايدا ئۈچ كۈن روزا تۇتۇشنى ۋە چاشكا نامزى ئوقۇشنى ، ئۇخلاشتىن ئىلگىرى ۋىتىر نامزى ئوقۇشنى تەۋسىيە قىلدى . » .

بەش ھەدىس شۇناس رىۋايەت قىلغان

ئىبنى خۇزەيمىنىڭ رىۋايىتىدە مۇنداق دېيىلگەن : ماڭا دوستۇم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق ئۈچ تۈرلۈك ئىشنى تەۋسىيە قىلدى ، مەن ئۇنى ھەرگىز تەرك ئەتمەيمەن : « 1 - ۋىتىر نامزى ئوقۇماي ئۇخلىماسلىق ، 2 - تەۋبە قىلغۇچىلارنىڭ نامزى بولغان چاشكا نامزى ئوقۇشنى تاشلىماسلىق ، 3 - ھەر ئايدا ئۈچ كۈن روزا تۇتۇش . » .

ئابدۇللا ئىبنى ئەمىر ئىبنى ئاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « ھەر ئايدا ئۈچ كۈن روزا تۇتقانلىق يىل بويى روزا تۇتقانغا تەڭ » دېگەن .
بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئەبۇزەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : « سىلەرنىڭ ھەر بىر بوغۇمىڭلارغا بىردىن سەدىقە ۋاجىپ بولۇپ تاڭ ئاتىدۇ ، ھەر بىر تەسبىھ ، ھەر بىر ھەمدە ، ھەر بىر تەھلىل ، ھەر بىر تەكبىر سەدىقە دۇر ۋە ياخشىلىققا بۇيرۇش يامانلىقتىن توسۇشمۇ سەدىقە ، چاشكا نامزى ئوقۇش بولسا (كۈندە قىلىشقا تېگىشلىك) سەدىقەگە يېتەرلىك . » .

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئەبۇزەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « كىمكى ھەر ئايدا ئۈچ كۈن روزا تۇتسا ، ئۇ يىل

بويى روزا تۇتقان بولىدۇ» دېدى . ئاندىن اللە تائالا بۇ پىكرنى تەستىقلاپ ئۆزىنىڭ ئۇلۇغ كىتابىدا: «كىمكى بىر ياخشى ئىش قىلسا، بىر ياخشىلىقنىڭ ئون ئوخشىشى» بولىدۇ ، دېگەن ئايەتنى نازىل قىلدى، دېمەك : بىر كۈن روزا تۇتقانلىق 10 كۈن روزا تۇتقانغا تەڭ .
ئەھمەد، تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئابدۇللا ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، بىر ئادەم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن روزا توغرىلىق سورىدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ھەر ئاينىڭ ئاق كۈنلىرىدە ئۈچ كۈن روزا تۇتۇشنى قولدىن بەرمە» دېدى .
تىبرانى رىۋايەت قىلغان

جەرىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلغان: «ھەر ئايدا ئۈچ كۈن روزا تۇتۇش يىل بويى روزا تۇتقانغا تەڭ ، ئاق كۈنلەر بولسا (ھەر ئاينىڭ) 13 - 14 - 15 - كۈنلىرىدۇر» .
نەسەئى رىۋايەت قىلغان

8 - ۋەسىيەت

تەسبىھ نامىزى توغرىسىدا

ئەكرەمە ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئابباس ئىبنى ئابدۇل مۇتەللىپكە: «ئى ئابباس!، ئى تاغا! ئەجەبا مەن ساڭا (ياخشى ئىشلارنى ئېيتىپ) بەرمەمدىمەن ، ئەجەبا مەن ساڭا نەپ يەتكۈزمەمدىمەن ، ئەجەبا مەن سىنى ياخشى كۆرمەمدىمەن؟ مەن ساڭا مۇنداق ئون تۈرلۈك خىسلەتنى ئېيتىپ بېرەي ، ئەگەر سەن ئۇنى ئۆزلەشتۈرسەڭ اللە سېنىڭ ئىلگىرىكى ۋە كېيىنكى ، كونا - يىڭى ، سەۋەنلىكتىن قىلىپ سالغان ۋە قەستەن قىلىپ تاشلىغان چوڭ - كىچىك ، ئاشكارا ۋە يوشۇرۇن گۇناھلىرىڭنىڭ ھەممىنى مەغپىرەت قىلىدۇ ، ئۇ ئون تۈرلۈك خىسلەت بولسا: سەن تۆت رەكئەت ناماز ئوقۇيسەن ، ھەر بىر رەكئەتتە سۈرە پاتىھەگە بىر سۈرە قوشۇپ ئوقۇپ قىرائەتنى تاماملىغاندا قىيامدا تۇرغان ھالىتىڭدە
دېگەن كەلىمىنى 15 قېتىم دەيسەن ، ئاندىن رۇكۇ

قىلىسەن ۋە رۇكۇدا تۇرۇپ يەنە شۇ كەلىمىنى ئون قېتىم دەيسەن، ئاندىن كېيىن رۇكۇدىن بېشىڭنى كۆتۈرۈپ 10 قېتىم دەيسەن، ئاندىن كېيىن سەجدىگە باش قويسەندە يەنە 10 قېتىم دەيسەن، ئاندىن سەجدىدىن بېشىڭنى كۆتۈرسەندە يەنە 10 قېتىم دەيسەن، ئاندىن كېيىن يەنە سەجدىگە باش قويۇپ 10 قېتىم دەيسەن، ئاندىن سەجدىدىن باش كۆتۈرسەن - دە يەنە 10 قېتىم دەيسەن، ئەنە ئاشۇ ھەر بىر رەكئەت نامازدا 75 قېتىم تەكرارلانغان بولىدۇ، سەن تۆت رەكئەت نامازنىڭ ھەممىسىدە مۇشۇنداق قىل. سەن ئەگەر قانداق بۇلايساڭ بۇ نامازنى كۈندە بىر ئوقۇغىن، ئەگەر كۈندە بىر ئوقۇشقا قانداق بۇلايساڭ ھەر جۈمە كۈنى بىر قېتىم ئوقۇغىن، ئەگەر ئۇنىڭغىمۇ قانداق بۇلايساڭ ھەر يىلدا بىر قېتىم ئوقۇغىن، ئەگەر ئۇنىمۇ قىلالمىساڭ ئۆمرۈڭدە بىرەر قېتىم بولسىمۇ ئوقۇغىن» دېدى .

ئەبۇداۋۇد ۋە ئىبنى خۇزەيمە رىۋايەت قىلغان

(بۇ ھەدىسنىڭ سەھىھ (ئىشەنچلىك) لىغى توغرىلىق بىر بۆلۈك ئالىملار ئارىسىدا ئىختىلاپ كۆرۈلگەن، شۇنداق بولسىمۇ، يەنە بىر بۆلەكلىرى بۇ نامازنى ئوقۇشقا رىغبەتلەندۈرگەن)

9 - ۋەسىيەت

اللە دىن تىنچ - ئامانلىق تىلەڭلار دېگەن توغرىسىدا

ئەبۇ فەزلىل ئابباس ئىبنى ئابدۇل مۇتەللىپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: مەن ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ماڭا اللە دىن تىلەيدىغان بىرەر نەرسىنى ئۆگۈتۈپ قويغىن دېسەم، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «اللە دىن تىنچ - ئامانلىق تىلە» دېدى. مەن بىر نەچچە كۈندىن كېيىن كېلىپ: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ماڭا اللە دىن تىلەيدىغان بىرەر نەرسىنى ئۆگۈتۈپ قويغىن دېدىم، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ماڭا: «ئى ئابباس! ئى رەسۇللانىڭ تاغىسى! اللە دىن دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ تىنچ - ئامانلىقىنى تىلىگىن» دېدى .

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

تۆۋەندە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن قالغان ۋە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆزىنىڭ ساھابىلىرىگە تەلىم بەرگەن بىر قىسىم دۇئالارنى تونۇشتۇرىمىز . ئىبنى ئومەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىرەر سورۇندىن تۇرغان چاغدا بۇ دۇئانى

ئوقۇتتى: «ئى اللہ! بىزگە، سېنىڭ ئالدىڭدا گۇناھكار بولۇپ قېلىشتىن توسىدىغان قورقۇنۇچ ئاتا قىلغىن، بىزنى سېنىڭ جەننىتىڭگە ئېلىپ كىرىدىغان ۋە دۇنيانىڭ مۇسبەتلىرىنى مەنسىتمەيدىغان ئىشەنچ ئاتا قىلغىن، جېنىمىزنى ئامان - ئىسەنلا قىلىدىكەن سەن بىزنى قۇلاقلرىمىزدىن كۆزلىرىمىزدىن ۋە كۆچ - قۇۋۋىتىمىزدىن بەھرىمان قىلغىن، پۈتۈن ھاياتىمىزدا بىزنى شۇلاردىن ئايرىمىغىن، بىزگە زۇلۇم قىلغانلاردىن ئۆچىمىزنى ئالالايدىغان قىلغىن، دۈشمەنلىرىمىزگە قارشى بىزگە ياردەم بەرگىن، بېشىمىزغا كېلىدىغان پېشىكەللىكنى دىنى جەھەتتىن قىلمىغىن، دۇنيانى ئەڭ چوڭ غېمىمىز ۋە ئىلمىمىزنىڭ چېكى قىلمىغىن، سەندىن قورقمايدىغان، بىزگە رەھىم قىلمايدىغان ئادەملەرنى گۇناھىمىز تۈپەيلىدىن بىزگە مۇسەللەت قىلمىغىن».

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «اللہ نىڭ ئېغىر كۈنلەردە دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىش خۇرسەن قىلىدىغان كىشى كەڭ - كۈشادە چاغلاردا كۆپ دۇئا قىلسۇن».

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيتتى: «ئى اللہ! سەندىن ھىدايەت، تەقۋالىق، تىنچ - ئامانلىق ۋە بايلىق تىلەيمەن».

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان.

تارىق ئىبنى ئەشىەمىل ئەشجەئى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: بىر ئادەم مۇسۇلمان بۇلىۋېدى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭغا ناماز ئوقۇشنى ئۆگەتتى ئاندىن كېيىن بۇ دۇئانى ئوقۇشقا بۇيرۇدى: «ئى اللہ! مېنى كەچۈرگىن، ماڭا رەھىمى قىلغىن، مېنى ھىدايەت قىلغىن، خاتىرجەم قىلغىن ۋە ماڭا رىزىق ئاتا قىلغىن».

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان.

مۇسلىمنىڭ تارىقتىن رىۋايەت قىلغان يەنە بىر ھەدىسە: بىر ئادەم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا كېلىپ: ئى اللہ نىڭ ئەلچىسى! مەن پەرۋەردىگارىمدىن بىرەر نەرسە سورىغاندا نېمە دەيمەن؟ دېگەن، پەيغەمبەر

ئەلەيھىسسالام: «ئى اللہ! منى كەچۈرگىن، ماڭا رەھمى قىلغىن، منى تىنچ
- ئامان قىلغىن ۋە ماڭا رىزىق ئاتا قىلغىن، دېگىن، بۇ دۇئا سەن ئۈچۈن
دۇنيا ۋە ئاخىرتىڭنى جەملەپ بىرىدۇ» دېگەن .

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق
دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى اللہ! منىڭ ئىشىمنىڭ ئاساسلىق
نۇقتىسى بولغان دىنىمنى ۋە منىڭ ياشاش ئورنۇم بولغان دۇنيا يىمىنى ،
منىڭ قايتىش ئورنۇم بولغان ئاخىرتىمنى ياخشى قىلىپ بەرگىن ۋە ماڭا
ھەر قانداق بىر رەزىللىكتىن ئۆلۈمنى راھەت قىلىپ بەرگىن» دەپ دۇئا
قىلاتتى .
مۇسلىم رىۋايەت قىلغان .

ئەبۇ ئۇمامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق
دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام نۇرغۇن دۇئا قىلدى ، بىز ئۇنىڭ دۇئاسىدىن
ھېچنەرسىنى ئىسىمىزدە تۇتۇۋالماي : ئى اللہ نىڭ ئەلچىسى! سەن كۆپ
دۇئا قىلدىڭ ، بىز ئۇنىڭدىن ھېچنەرسىنى ئىسىمىزدە تۇتۇۋالالمايدۇق ، دېدۇق .
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن سىلەرگە ئەشۇ دۇئالارنىڭ يىغىندىسىنى
كۆرسىتىپ قويايمۇ؟ سىلەر: ئى اللہ! مەن سەندىن پەيغەمبىرىڭ سورىغان
ياخشىلىقنى سورايمەن ۋە پەيغەمبىرىڭ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام پاناھلىق
تىلىگەن نەرسىلەردىن پاناھلىق تىلەيمەن ، سەن ياردەم بەرگۈچى ۋە ئىشلارنى
ۋايىغا يەتكۈزگۈچى سەن ، كۈچ - قۇۋۋەت ۋە قابىلىيەت پەقەت اللہ بىلەن
دۇر» دەڭلار .
تىرمىزى رىۋايەت قىلغان .

10 - ۋەسىيەت

روزىنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

ئەبۇ ئۇمامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق
دېدى ، مەن: ئى اللہ نىڭ ئەلچىسى! منى بىرەر ئەمەلنى قىلىشقا بۇيرىساڭ
، دېسەم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «روزا تۇتقىن ، شۇبھىسىزكى روزىنىڭ
(ئىبادەت ئىچىدە) تەڭدىشى يوق» دېدى ، مەن يەنە: ئى اللہ نىڭ
ئەلچىسى! منى بىرەر ئەمەلنى قىلىشقا بۇيرۇغىن دېدىم ، پەيغەمبەر
ئەلەيھىسسالام: «روزا تۇتقىن ، شۇبھىسىزكى (ئىبادەت ئىچىدە) روزىنىڭ

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «اللہ بىلەن قەسەمكى مەن بىر كۈندە 70 قېتىمدىن كۆپراق اللہ دىن كەچۈرۈم سورايىمەن ۋە تەۋبە قىلىمەن» .
بۇخارى رىۋايەت قىلغان .

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ خىزمەتچىسى ، ھەزرىتى ئاتىسى ئەنەس ئىبنى مالىك ئەنسارى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «اللہ ئۆز بەندىسىنىڭ تەۋبىسى بىلەن بىرەر سىڭلارنىڭ چۆلدە يۇتتۇرۇۋەتكەن تۈگىسىنى تېپىۋالغان چاغدىكى خۇشاللىغىدىن بەكرەك خۇشاللىنىدۇ» دېدى .
بىرلىككە كەلگەن ھەدىس

مۇسلىمنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە: «اللہ قا ئۆز بەندىسىنىڭ تەۋبە قىلغان چاغدىكى بولدىغان خۇشاللىقى ، بىرەر سىڭلارنىڭ چۆلدە كېتىۋېتىپ ئۇلغىنى ئوزۇق - تۈلۈكى بىلەن قوشۇپ يۇتتۇرۇۋەتكەن ئاندىن ئۇنىڭدىن ئۈمىدىنى ئۈزۈپ دەرەخ سايىسىگە ئۆزىنى تاشلاپ يېتىپ كەتكەن ئاندىن تۇيۇقسىز يېنىدا پەيدا بولغان ئۇلغىنى كۆرۈپ ئۇنىڭ نۇختىسىنى تۇتۇپ قاتتىق خۇشال بولغانلىقتىن (ئۆزىنى تۇتالماي) ئى اللہ سەن مىنىڭ بەندەم، مەن سېنىڭ رەببىڭ دېگەن ناتوغرا كەلىمىنى دەپ تاشلىغان چاغدىكى خۇشاللىغىدىن قاتتىقراق تۇر» دېيىلگەن .

ئەبۇ مۇسا ئابدۇللا ئىبنى قەيسىل ئەشئەرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «اللہ تائالا تاكى قۇياش غەربتىن چىققانغا قەدەر كېچىسى ، كۈندۈزى خاتالىق ئۆتكۈزگۈچىلەرنىڭ تۆپىسىنى قوبۇل قىلىش ئۈچۈن كۈندۈزى ، كېچىسى خاتالىق ئۆتكۈزگۈچىلەرنىڭ تەۋبىسىنى قوبۇل قىلىش ئۈچۈن قولىنى سۇنۇپ تۇرىدۇ» .
مۇسلىم رىۋايەت قىلغان .

12 - ۋەسىيەت

ئىسلامنىڭ ئەركانلىرى توغرىسىدا

مۇناز ئىبنى جەبەل رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ،
 ئۇمۇنداق دېدى : مەن بىر سەپەردە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بىرگە
 بولۇپ قالدۇم ، بىز كېتىۋېتىپ بىر كۈنى مەن ئۇنىڭغا يېقىنلىشىپ قالدۇم - دە
 ئۇنىڭغا: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ماڭا مەنى جەننەتكە كىرگۈزىدىغان ،
 دوزاختىن يىراق قىلىدىغان بىرەر ئەمەلنى ئېيتىپ بەرسەڭ؟ دېدىم .
 پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سەن تولىمۇ چوڭ ئىش توغرىلىق سورىدىڭ ،
 شۇبھىسىزكى ئۇ اللە تائالا ئاسان قىلغان كىشىگە ئاسان ، اللە قا ھېچ نەرسىنى
 شېرىك كەلتۈرمەي ئىبادەت قىل ، ناماز ئوقۇغىن ، زاكات بەرگىن ، روزا
 تۇتقىن ۋە بەيتۇللانى ھەج - تاۋاپ قىلغىن» دېدى ، ئاندىن كېيىن يەنە:
 «مەن سىنى ياخشىلىقنىڭ ئىشكىلىرىگە باشلاپ قويمايمۇ؟» دېدى ، مەن:
 بولىدۇ ، ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «روزا
 قالقاندۇر ، سەدىقە خۇددى سۇ ئوتنى ئۆچۈرگەندەك خاتالىقلارنى ئۆچۈرىدۇ ،
 كىشىنىڭ كېچىنىڭ تەڭ يېرىمىدا تۇرۇپ ئوقۇغان نامىزمۇ (ھەم شۇنداق)
 دەپ اللە تائالانىڭ : «ئۇلارنىڭ يانلىرى ئورۇن - كۆرىپىدىن يىراق بولىدۇ ،
 (يەنى ئۇلار كېچىسى ئىبادەت قىلىپ ئاز ئۇخلايدۇ)» دېگەن ئايىتىنى
 «ئۇلارنىڭ قىلغان ئەمەللىرىگە مۇكاپات يۈزىسىدىن اللە نىڭ ھوزۇرىدا
 ساقلىغان ۋە ئۇلارنى خۇشال قىلىدىغان نىمەتنى ھېچكىم بىلمەيدۇ» دېگەن
 يەرگىچە تىلاۋەت قىلدى ، ئاندىن كېيىن : «مەن ساڭا ئىشلارنىڭ بېشىنى ۋە
 ئۇنىڭ ئاساسى ، ئەڭ يۇقىرى پەللىسىنى ئېيتىپ بېرەيمۇ؟» دېدى . مەن:
 بولىدۇ ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! دېدىم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:
 «ئىسلامدىكى ئىشلارنىڭ بېشى ۋە ئۇنىڭ ئاساسى ناماز ، يۇقىرى پەللىسى
 جىھاد» دەپ بولۇپ ، يەنە: «ئەمدى ساڭا شۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ
 ئاساسلىق نۇقتىسىنى ئېيتىپ بېرەيمۇ؟» دېدى ، مەن: بولىدۇ ئى اللە نىڭ
 ئەلچىسى! دېسەم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «بۇنى يىغ دەپ تىلىنى
 كۆرسەتتى» ، مەن: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! بىز سۆزلەپ تاشلىغانلىرىمىز
 دىنمۇ ھېساب بىرەمدۇق؟ دېسەم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ھەي
 ئۆلگۈر ، ئادەملەر دوزاخقا يۈزلىرى بىلەن ئەمەس پەقەتلا تىللىرىنىڭ ھوسۇلى
 سەۋەبلىك يېقىلىدۇ» دېدى .

ئەھمەد ، ترمىزى ۋە نەسەئى ئىبنى ماججەلەر رىۋايەت قىلغان

13 - ۋەسىيەت

ئاتا - ئانىغا ياخشىلىق قىلىش توغرىسىدا

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : بىر ئادەم رەسۇلىلانىڭ قېشىغا كېلىپ : ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! مەن ياخشىلىق قىلىشقا ئەڭ لايىق كىشى كىم؟ دەپ سورىدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئاناڭ» دېدى ، ئۇ ئادەم: ئۇنىڭدىن قالسىچۇ؟ دېدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئاناڭ» دېدى ، ئۇ ئادەم: ئۇنىڭدىن قالسىچۇ؟ دېدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئاناڭ» دېدى ، ئۇ ئادەم: ئۇنىڭدىن قالسىچۇ؟ دېدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئاناڭ» دېدى .
شەيخانى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە: ئۇ ئادەم: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! مەن ياخشىلىق قىلىشقا ئەڭ لايىق كىشى كىم؟ دېدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئاناڭ، ئاندىن يەنە ئاناڭ، ئاندىن كېيىن يەنە ئاناڭ، ئاندىن كېيىن ئاتاڭ، ئاندىن كېيىن يېقىنلىرىڭ ، ئاندىن كېيىن (ئۇنىڭدىن تۆۋەن تۇرىدىغان) يېقىنلىرىڭ» دېدى .
مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئاتا - ئانىسىنىڭ بىرى ياكى ھەر ئىككىلىسى ياشىنىپ قالغان ئاندىن كېيىن ئۇنى جەننەتكە ئەكرەلمىگەن (ياشىنىپ قالغان ئاتا - ئانىسىنى رازى قىلىپ ئۇلارنىڭ ئۆزىنىڭ جەننەتكە كىرىشىگە سەۋەب بۇلىشىنى قولغا كەلتۈرەلمىگەن) ئادەم خۇۋلۇق كۆرمىسۇن، خۇۋلۇق كۆرمىسۇن، خۇۋلۇق كۆرمىسۇن» دېگەن .
مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

14 - ۋەسىيەت

نامازغا كۆڭۈل بۆلۈش توغرىسىدا

ئابدۇللا ئىبنى ئومەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بىر كۈنى ناماز توغرىلىق سۆزلەۋېتىپ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلغان: «كىمكى نامازغا كۆڭۈل بۆلسە ناماز ئۇ كىشى ئۈچۈن قىيامەت كۈنى نۇر، ھۆججەت ۋە نىجاتلىق بولىدۇ ، كىمكى نامازغا كۆڭۈل بۆلمىسە، ئۇنداق ئادەم ئۈچۈن قىيامەت كۈنى نە نۇر، نە ھۆججەت، نە نىجاتلىق بولمايدۇ، ۋە ئۇ

قىيامەت كۈنى قارۇن ، پىرئەۋىن ، ھامان ۋە ئۆبەيىيە ئىبنى خەلەپلەر بىلەن بىرگە بولىدۇ .»
ئەھمەد رىۋايەت قىلغان

ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى :
«ناماز پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئىسرا كېچىسى 50 ۋاخ پەرز قىلىندى ، ئاندىن كېيىن كېمەيتىلىپ ئاخىرى بەش ۋاقتقا قالدۇرۇلدى ، ئاندىن كېيىن ئى مۇھەممەد! مىنىڭ ئالدىمدا قىلىنىپ بولۇنغان سۆز ئالماشتۇرۇلمايدۇ ، ساڭا پەرز قىلىنغان بۇ بەش ۋاخ ناماز 50 ۋاخ نامازغا تەڭ دەپ ئىدا قىلىندى .»

ئەبۇ داۋۇد دىن باشقا بەش ھەدىس شۇناس رىۋايەت قىلغان
ئەبۇ قاتادە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلغان: «اللھ تائالا : مەن سېنىڭ ئۈممىتىڭگە بەش ۋاخ نامازنى پەرز قىلدىم ۋە ئۇنى ئۆز ۋاقتىدا ئادا قىلىشقا كۆڭۈل بۆلگەن ئادەمنى جەننەتكە كىرگۈزۈشكە ۋەدە قىلدىم ، نامازغا كۆڭۈل بۆلمىگەن ئادەمگە ئۇنداق ۋەدەم يوق» دېدى .
ئەبۇداۋۇد رىۋايەت قىلغان

ئەبۇھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلغان: «دەپ بېقىڭلارچۇ ، ئەگەر بىرەر سىڭلارنىڭ ئىشىك ئالدىدا ھەر كۈنى بەش قېتىم يۇيۇنۇپ تۇرىدىغان بىر ئۆستەڭ بولسا ئۇ كىشىنىڭ بەدىنىدە كىر قالمىدۇ؟» دېگەندە ، ساھابىلەر: ئۇ كىشىنىڭ بەدىنىدە كىردىن ھېچ ئەسەر قالمىدۇ دېيىشتى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئەنە شۇ اللھ تائالا خاتالىقلارنى ئۆچۈرىدىغان بەش ۋاخ نامازنىڭ مىسالى» دېدى .

ئەبۇداۋۇد دىن باشقا بەش ھەدىس شۇناس رىۋايەت قىلغان

ئەمىر ئىبنى سەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن ئوسمان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ قېشىدا ئىدىم ئۇ تاھارەت سۈيى ئەكەلدۈرۈپ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان : «مۇسۇلمان ئادەم ۋاقتى كىرىپ قالغان پەرز نامازنى تاھارەتنى كامىل ئېلىپ خۇشۇئلىرىغا ۋە رۇكۇلىرىغا رىئايە قىلىپ ئوقۇسا ، گۇناھى كەبىرلەر بىلەن شۇغۇللانمىغانلا بولسا شۇ نامازنى ئوقۇشنىڭ ئالدىدا ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرى ئۈچۈن يىل بويى كاپارەت بولىدۇ .»

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئوسمان ئىبنى ئەففان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «كىمكى خۇپتەن نامىزنى جامائەت بىلەن ئوقۇسا خۇددى كېچىنىڭ يېرىمىنى ناماز ئوقۇپ ئۆتكۈزگەندەك بولىدۇ ، كىمكى بامدات نامازنى جامائەت بىلەن ئوقۇسا پۈتۈن بىر كېچىنى ناماز ئوقۇپ ئۆتكۈزگەندەك بولىدۇ .»
مۇسلىم رىۋايەت قىلغان .

ئەبۇ مۇسا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «كىمكى ئىككى سالىقنى (يەنى بامدات نامىزى بىلەن ئەسىر نامىزى) ئوقۇسا جەننەتكە كىرىدۇ» دېدى .
بىرلىككە كەلگەن ھەدىس

15 - ۋەسىيەت

گۈزەل ئەخلاق توغرىسىدا

ئەبۇدەرداد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «قىيامەت كۈنى بەندىنىڭ تارازىسىدا گۈزەل ئەخلاقتىنمۇ ئېغىرراق كېلىدىغان نەرسە يوق ، اللە تائالا سەت ، تېتىقسىزلىقنى ئۆچ كۆرىدۇ » دېدى .
ئەبۇداۋۇد ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «مۆمىنلەرنىڭ ئىمانىنىڭ ئەڭ مۇكەممەل بولغىنى ئۇلارنىڭ ئەخلاقىنىڭ ئەڭ گۈزەل بولغىنىدۇر ، سىلەرنىڭ ياخشىلىرى ئۆز ئەھلى ئاياللىرىڭلارغا ياخشى مۇئامىلىدە بولغانلىرىڭلاردۇر .»

ئەبۇ داۋۇد ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

جابر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «قىيامەت كۈنى ماڭا ئەڭ يېقىن تۇرىدىغىنىڭلار ۋە

ئەڭ سۆيۈملۈك تۈپىلىدىغىنىڭلار ئەخلاقى ئەڭ ياخشى بولغىنىڭلار ، قىيامەت كۈنى ماڭا ئەڭ يىراق تۇردىغىنىڭلار ۋە ماڭا ئەڭ ئۇچ كۆرىلىدىغىنىڭلار ، تولا گەپ قىلىدىغان ۋە كوت - كوتلىرىڭلار ۋە ھاكاۋۇرلىرىڭلار » دېدى .
تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

16 - ۋەسىيەت

ھەر نامازدىن كېيىن ئېيتىلىدىغان كەلىمىلەر توغرىسىدا

مۇناز ئىبنى جەبەل رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۆزىنىڭ قولىنى تۇتۇپ تۇرۇپ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلدۇ: «ئى مۇناز !: اللہ بىلەن قەسەمكى مەن سىنى ياخشى كۆرىمەن » مۇناز ئۇنىڭغا: ئى اللہ نىڭ ئەلچىسى ! ئاتا - ئانام ساڭا پىدا بولسۇن ! اللہ بىلەن قەسەمكى مەنمۇ سىنى ياخشى كۆرىمەن دېدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى مۇناز ! مەن ساڭا ھەر نامازنىڭ كەينىدە : «ئى اللہ ! ماڭا سىنى ياد ئىتىشىمگە ساڭا شۈكرى ئېيتىشىمگە ۋە ساڭا ياخشى ئىبادەت قىلىشىمگە ياردەم بېرىشىمنى سورايمەن» دېگەن كەلىمىنى تاشلىماسلىقىنى تەۋسىيە قىلمەن» دېدى .

ئەبۇداۋۇد نەسەئى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «كىمكى ھەر نامازدىن كېيىن سۈبھەنەللا 33 ، ئەلھەمدۇلىللاھ 33 ۋە ئاللاھۇ ئەكبەرنى 33 قېتىمدىن دسە ئەنە شۇ 99 بولىدۇ ، ئاندىن كېيىن (اللہ دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق ، ئۇ يەككە - يېگانە دۇر ، ئۇنىڭ شېرىكى يوقدۇر ، پادىشاھلىق ۋە ھەمدە - سانا ئۇنىڭغا مەنسۇپ دۇر ۋە ئۇ اللہ ھەممىگە قادىردۇر) دېگەن كەلىمە ئوقۇلسا دېڭىزنىڭ كۆپۈكىدەك گۇناھى بولسىمۇ ئەپۇ قىلىنىدۇ» .

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

سەئىد ئىبنى ئەبۇ ۋاققاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام نامازدىن كېيىن تۆۋەندىكى بىر قانچە كەلىمە دۇئا بىلەن اللہ قا سېغىنىپ پاناھ تىلەيتتى: «ئى اللہ ! ساڭا سېغىنىپ قورقۇنچاقلىقتىن ، بېخىللىقتىن ، بەك قېرىپ كېتىشتىن ، دۇنيانىڭ پىتىنىسىدىن ۋە قەبرىنىڭ پىتىنىسىدىن پاناھ تىلەيمەن» .

بۇخارى رىۋايەت قىلغان

ئۇممۇل مۇئىنن جۇۋەيرە بنتى ھارس رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ناماز بامدات ئوقۇغاندا ئۇنىڭ قېشىدىن ئالدىراپلا چىقىپ كەتتى ، جۇۋەيرە بولسا ئۆزىنىڭ ناماز ئوقۇيدىغان يىرىدە ئىدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام چاشكا ۋاقتىدىن كېيىن قايتىپ كەلسە ئۇ يەنە شۇ پېتى ئولتۇراتتى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇنى كۆرۈپ: «مەن قېشىڭدىن ئايرىلغاندىن بېرى مۇشۇنداق ئولتۇردۇڭمۇ؟» دېدى . جۇۋەيرە : ھەئە دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇنى ئاڭلاپ: «مەن سېنىڭ قېشىڭدىن ئايرىلغاندىن كېيىن تۆت كەلمە سۆزنى ئۈچ قېتىم دېدىم ، ئەگەر مىنىڭ دېگەنلىرىم بىلەن سېنىڭ پۈتۈن بىر كۈن دېگەنلىرىڭ تارازغا سېلىنىپ ئۆلچەنسە ئەلۋەتتە مىنىڭ دېگەنلىرىم ئېشىپ كېتىدۇ ، مەن دېگەن ئۇ كەلمە: «بۈيۈك اللە نى ، مەخلۇقاتلارنىڭ سانىچە ۋە ئۇ (اللە) رازى بولغۇچە ۋە ئۇ (اللە نىڭ) ئەرشىسىنىڭ ۋەزىنچە ۋە (اللە نىڭ) كەلىمىلىرىنىڭ سىياھچە ھەمدە ئېيتىش بىلەن بىرگە پاك دەپ يات ئېتىمەن .»

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

17 - ۋەسىيەت

زىكرىنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

ئابدۇللا ئىبنى بۇسىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، بىر كىشى: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ماڭا ئىسلامىيەتنىڭ تۈزۈملىرى كۆپ يەتكۈزۈلدى ماڭا ئوبدان ئۆزلەشتۈردىغان بىرەر نەرسە ئېيتىپ بەرسەڭ؟ دېدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «تىلىڭ ھەرقاچان اللە نىڭ زىكرىدىن توختاپ قالمىسۇن» دېدى . تىرىمىزى رىۋايەت قىلغان

مۇئاز رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، بىر كىشى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن: مۇھاجىرلارنىڭ قايسىسىنىڭ (ئېرىشىدىغان) ئەجرى ئەڭ چوڭ؟ دېدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «اللە تائالانى ئەڭ كۆپ زىكر قىلغانلىرىنىڭ ئەجرى ئەڭ چوڭ» دېدى . ئۇ كىشى: سالىھلارنىڭ قايسىسىنىڭ ئېرىشىدىغان ئەجرى ئەڭ چوڭ؟ دەپ سورىدى ، پەيغەمبەر

ئەلەيھىسسالام: «اللہ تائالانى ئەڭ كۆپ زىكرى قىلغانلىرىنىڭ» دېدى . ئاندىن ئەبۇبەكرى ئۆمەرگە : ئى ئەباھەفسە تامامى ياخشىلىقنى اللہ نى زىكرى قىلغۇچىلار ئېلىپ كەتتى ، دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇنى ئاڭلاپ: «ھەئە ، شۇنداق بولدى» دېدى . ئەھمەد ۋە ترمىزى رىۋايەت قىلغان

18 - ۋەسىيەت

دىننىڭ ئەدەب - ئەخلاقى توغرىسىدا

زەيدۇل خەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن ئى اللہ نىڭ ئەلچىسى! اللہ ياخشىلىقنى ئىرادە قىلىدىغان كىشىدىكى اللہ نىڭ ياخشىلىقنى ئىرادە قىلغانلىقىنىڭ ئالامىتى نېمە ؟ ۋە اللہ ياخشىلىقنى ئىرادە قىلمايدىغان كىشىدىكى ئالامىتىچۇ ؟ دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى زەيد! قانداقراق تاڭ ئاتقۇزدۇڭ ؟» دېدى . مەن: ياخشى ئىشلارنى ۋە ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنى ياخشى كۆرۈپ (تاڭ ئاتقۇزدۇم) ئەگەر شۇ ياخشى ئىشنى قىلىشقا قۇربىم يەتسە قىلىشقا ئالدىردىم ، ئەگەر قىلالماي قالسام ئۇنىڭغا قايغۇردۇم ۋە قىلىشقا ئىشتىياق باغلىدىم ، دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئەنە شۇ اللہ (ياخشىلىقنى) ئىرادە قىلىدىغان كىشىدىكى اللہ نىڭ (ياخشىلىقنى ئىرادە قىلىدىغانلىقىنىڭ) ئالامىتى ، ئەگەر ساڭا (ياخشىلىقنىڭ) غەيرى ئىرادە قىلىنغان بولسا سىنى شۇنىڭغا تەييارلايتتى» دېدى . رەزىن رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ئەييۇبىل ئەنسارى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «مۇنداق تۆت تۈرلۈك ئىش پەيغەمبەرلەرنىڭ سۈننەتلىرىدىن: 1 - ھايا قىلىش ، 2 - ئەتىر ئىشلىتىش ، 3 - نىكاھلىنىش ، 4 - مېسۋاك قىلىش» . ترمىزى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن سىلەرگە سىلەرنىڭ ياخشىڭلار بىلەن يامانلىرىڭلارنى ئۆقتۈرۈپ قويمايمۇ؟» دەپ ئۈچ قېتىم تەكرارلىدى ، ساھابە كىراملار : بولدى ، دېيىشتى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:

«ياخشىلىقىدىن ئۈمىد كۈتكىلى ، يامانلىقىدىن خاتىرجەم بولغىلى بولىدىغان كىشى سىلەرنىڭ ياخشىلىقلار ، ياخشىلىقىدىن ئۈمىد كۈتكىلى ، يامانلىقىدىن خاتىرجەم بولغىلى بولمايدىغان كىشى سىلەرنىڭ يامانلىقلىرىڭلار .» دېدى .

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن ئادەملەرنىڭ قايسىسى ياخشى دەپ سورالدى؟ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرگەن ۋە ئىش ئەمىلى ياخشى بولغان كىشى» دەپ جاۋاب بەردى . ئادەملەرنىڭ ئەسكەرسىچۇ ؟ دېيىلگەندە . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام:«ئۆمرى ئۇزۇن ۋە ئىش ئەمىلى ئوسال بولغان كىشى» دېدى .

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

19 - ۋەسىيەت

گۇناھ - مەسىيەتلەرنى تەرك ئېتىش ۋە اللە تائالاغا ئىتائەت

قىلىش ۋە زىكر ئېيتىشنى چىڭ تۇتۇش توغرىسىدا

ئۈممە ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن ، ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ماڭا (بىرەر ئىشنى) تەۋسىيە قىلغىن دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «گۇناھ - مەسىيەتلەرنى تەرك ئەتكىن ، ھىجرەتنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى شۇ ، پەرزىلەرنى ئادا قىلىشقا كۆڭۈل بۆلگەن ، جىھاد نىڭ ئەڭ ئەۋزىلى شۇ ، اللە نى كۆپ زىكر قىلغىن ، اللە نى كۆپ زىكر قىلىشتىنمۇ اللە قا سۆيۈملۈكرات بىرەر ئىش قىلالمايسەن» .

تىبرىنى رىۋايەت قىلغان

مۇئاۋىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلىرى توپلىشىپ ئولتۇرغان سورۇنغا چىقىپ: «نېمە ئىش بىلەن ئولتۇرۇشتۇڭلار؟» دېدى . ئۇلار: اللە نى زىكر قىلىپ ۋە اللە نىڭ بىزىلەرنى ئىسلامىيەتكە يىتەكلىگەنلىكىگە ۋە ئىسلامىيەتنى بىزىلەرگە ئىنئام قىلغانلىقىغا ھەمدە - سانا ئېيتىپ ئولتۇردۇق دېيىشتى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سىلەر پەقەت مۇشۇ ئىش ئۈچۈنلا ئولتۇردۇڭلارمۇ؟» دېدى . ساھابىلەر بىز پەقەت مۇشۇ ئىش ئۈچۈنلا ئولتۇرۇشتۇق دېيىشتى .

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن سىلەرگە تۆھمەت قىلىپ، قەسەم قىلىپ بېرىڭلار دەۋاتقىنىم يوق، بىراق قېشىمغا جىبرىئىل كېلىپ اللە تائالانىڭ سىلەر بىلەن پەرىشتىلەرگە پەخىرلەنگەنلىكىنى خەۋەر قىلدى» دېدى .
مۇسلىم تەرمىزى ۋە نەسەئىلار رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «اللە تائالا : مېنىڭ بەندەم مېنى ئۆزىگە قانداق ئويلىسا مەن ئۇنىڭغا شۇنداق بولىمەن ، ماڭا ئۇ زىكرى ئېيتسا مەن ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولىمەن ، ئەگەر ئۇ ماڭا مەخپىي زىكرى ئېيتسا مەن ئۇنىڭغا مەخپىي ساۋاب بېرىمەن ، ئەگەر ئۇ ماڭا جامائەت بار يەردە زىكرى ئېيتسا مەن ئۇنىڭغا ئۇ جامائەتتىنمۇ ياخشى جامائەت بار يەردە ساۋاب بېرىمەن ، ئەگەر ئۇ ماڭا بىر غېرىچ يېقىنلاشسا مەن ئۇنىڭغا بىرگەز يېقىنلاشمەن ، ئەگەر ئۇ ماڭا مېڭىپ كەلسە مەن ئۇنىڭغا يۈگۈرۈپ بارىمەن دەيدۇ.»

بۇخارى مۇسلىم ۋە تېرمىزى رىۋايەت قىلغان

20 - ۋەسىيەت

ناماز بامداتىنىڭ ئىككى رەكئەت سۈننىتىنىڭ پەزىلىتى

توغرىسىدا

ئىبنى ئومەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : بىر ئادەم: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! مېنى اللە ماڭا مەنپەئەت بېرىدىغان بىر ئىشقا باشلاپ قويغىن دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «بامدات نامىزىنىڭ ئىككى رەكئەت سۈننىتىنى ئوقۇشنى قولدىن بەرمە ئۇنىڭدا كۆپلىگەن ياخشىلىق بار دېدى .»
تېبرىنى رىۋايەت قىلغان

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «بامداتىنىڭ ئىككى رەكئەت سۈننىتى دۇنيادىن ۋە دۇنيادىكى نەرسىلەردىن ياخشى.» دېگەن

مۇسلىمنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە: «مەن ئۈچۈن بامداتىنىڭ ئىككى رەكئەت سۈننىتى دۇنيادىكى جىمى نەرسىلەردىن سۆيۈملۈكراق» دېيىلگەن .

مۇسلىم ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

21 - ۋەسىيەت

نامازدا تۇرۇپ ئۇياق - بۇياققا قارىماسلىق توغرىسىدا

ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى :
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى ئوغلۇم! نامازدا تۇرۇپ ئۇياق - بۇياققا
قاراشتىن ساقلانغىن شۇبھىسىزكى، نامازدا ئۇياق - بۇياققا قاراش
ھالاكەتتۇر» دېدى .

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق
دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «بەندە نامازغا تۇرسا -
مەن ئۇنى مۇنداق دېدىمكىن دەيمەن - رەھمان تائالانىڭ ئالدىدا تۇرغان
بولدۇ ، ئاندىن ئۇياق - بۇياققا قارىسا اللە تائالا : كىمگە قارايسەن؟ مەندىن
ياخشىراق كىم بار؟ ئى ئادەم بالىسى! ماڭا قارا مەن سەن قارىغان كىشىدىن
ياخشىراق دەيدۇ» .

بەزار رىۋايەت قىلغان

22 - ۋەسىيەت

ئىخلاسنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

مۇئاز ئىبنى جەبەل رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ
يەمەنگە مېڭىش ئالدىدا: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ماڭا (قىلىشقا تېگىشلىك
ئىشلارنى) تەۋسىيە قىلغىن دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «دىنىڭغا
ئىخلاس قىلغىن ، ساڭا ئازغىنا ئەمەلمۇ كۇبايە قىلدۇ دېدى »
ھاكىم رىۋايەت قىلغان

سەۋبان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى :
مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ: «ئىخلاسەنلەرگە خوش مۇبارەك
بولسۇن! ئۇلار ھىدايەتنىڭ چىراغلىرى ، ئۇلار ئارقىلىق زۇلمەتنىڭ ھەرقانداق
پىتىلىرى ئاخىرلىشىدۇ!» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم .

بەيھەقى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ئۇمارە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رىۋايەت قىلغان ھەدىستە ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «اللہ تائالا پەقەتلا خالىس قىلىنغان ، پەقەتلا ئۆز رازىلىقى تەلەپ قىلىنغان ئەمەلنىلا قوبۇل قىلىدۇ» .
ئەبۇ داۋۇد نەسەئىلەر رىۋايەت قىلغان

23 - ۋەسىيەت

اللہ تائالاغا بىرەر ھاجىتى بار كىشىنىڭ نېمە دەيدىغانلىقى توغرىسىدا

ئابدۇللا ئىبنى ئەبى ئەۋفا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ،
ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «كىمنىڭ اللہ قا ياكى ئادەم بالىلىرىدىن بىرەرسىگە ھاجىتى چۈشۈپ قالسا ، تاھارەتنى ئوبدان ئېلىپ ئىككى رەكئەت ناماز ئوقۇسۇن ، ئاندىن كېيىن اللہ قا سانا ۋە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دۇرۇت ئېيتسۇن ، ئاندىن كېيىن اللہ دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوقتۇر ، ئۇ تولىمۇ ھەلىمدۇر ، بۈيۈك ئەرشىنىڭ ئىگىسىدۇر ، اللہ بارچە ئەيىب نۇقساندىن باكتۇر . ھەمدە - سانا ئەلەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان اللہ قا مەنسۇپتۇر ، ئى اللہ ! سەندىن سېنىڭ رەھمىتىڭگە ئېرىشتۈرىدىغان ئەمەلنى مەغپىرىتىڭگە ئائىل قىلىدىغان تەۋبىنى ، مىنى ھەرقانداق گۇناھدىن ساقلىشىڭنى پۈتۈن ياخشىلىقلارغا ئېرىشتۈرىشىڭنى ۋە ھەرقانداق يامانلىقتىن ساقلىشىڭنى تىلەيمەن ، ئى اللہ ! مىنىڭ پۈتۈن گۇناھلىرىمنى مەغپىرەت قىلىپ بەرگىن ، سېنىڭ رازىلىقىڭغا ئېرىشىشىمگە تۈرتكە بولىدىغان ھەرقانداق ھاجەتلىرىمنى راۋا قىلىپ بەرگىن ، ئى شەپقەتلىك تولىمۇ كۆيۈمچان اللہ ! دېسۇن» .

تىرمىزى ۋە ئىبنى ماججە رىۋايەت قىلغان

ئىبنى ماججەنىڭ رىۋايىتىدە : «ئى ناھايىتى شەپقەتلىك تولىمۇ كۆيۈمچان اللہ !» دېگەن كەلىمىدىن كېيىن دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ ئىشلىرىدىن خالىغىنىنى سورايدۇ ئۇ اللہ تەقدىر قىلىدۇ دېگەن ئىبارىنى قوشۇپ رىۋايەت قىلغان .

ھاجەت نامىزى ۋە ئۇنىڭ دۇئاسى توغرىسىدا

ئوسمان ئىبنى ھەنىپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، بىر ئەمە ئادەم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا كېلىپ ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! كۆزۈمنىڭ ئېچىلىشىنى تىلەپ اللە قا دۇئا قىلغىن دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سەن ئۈچۈن دۇئا قىلامدەن دېدى؟» ئۇ كىشى: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! كۆزۈمنىڭ ئەمە بولۇپ قالغانلىقى ماڭا بەك ئېغىر كەلدى دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «بارغىن تاھارەت ئېلىپ ئىككى رەكئەت ناماز ئوقۇغىن ئاندىن كېيىن ئى اللە! مەن رەھمەت پەيغەمبىرى بولغان مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام سەۋەبلىك ساڭا يۈزلىنىپ كۆزۈمنىڭ ئېچىلىشىنى سورايمەن، ئى اللە! ئۇنىڭغا مەن توغرىلىق شاپائەت قىلىشقا ۋە ئۆز - ئۆزۈمگە شاپائەت قىلىشقا ئىزنى قىلغىن دېگىن» دېدى ، ئۇ (پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام دېگەندەك قىلىپ) قايتتى اللە ئۇنىڭ كۆزىنى ئېچىۋەتكەن ئىدى .

(بۇ ئىش پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھايات چېغىدا بولغان)
تېرمىزى رىۋايەت قىلغان

24 - ۋەسىيەت

دىننىڭ ئاپەتلىرى توغرىسىدا

ئەبۇزەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئۈچ تۈرلۈك ئادەمگە قىيامەت كۈنى اللە تائالا قاراپمۇ قويمايدۇ ۋە ئۇلارنى (گۇناھلىرىدىن) پاكلاپمۇ قويمايدۇ، ئۇلارغا ناھايىتى ئېچىنشىلىق ئازاب بار» دەپ ئۈچ قېتىم تەكرارلىدى . مەن: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! (ئۇنداق بولسا) ئۇلار تۈگىشىدۇ ۋە زىيان تارتىدۇ، ئۇلار كىملىرى؟ دېسەم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئىشتىننى (ھەددىدىن) زىيادە ئۇزۇن كىيگۈچىلەر ، قىلغان ياخشىلىقىغا مىننەت قىلغۇچىلار ۋە مېلىنى يالغان قەسەم بىلەن ساتقۇچىلار» دېدى .

بۇخارىدىن باشقا بەش ھەدىس شۇناس رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ بەرزەئىل ئەسلىمى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «مىنىڭ سىلەرگە قارىتا ئەڭ كۆپ ئەندىشە قىلىدىغىنىم، قورسىقىڭلار ۋە ئەۋرىتىڭلارنىڭ تەلپىنىڭ ئېشىپ كېتىشى ۋە پىتىنلارنىڭ ئازدۇرۇپ كېتىشى»
رەزىن رىۋايەت قىلغان

جابر ئىبنى ئابدۇللاھل ئەنسارى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «زۇلۇم قىلىشتىن ساقلىنىڭلار، زۇلۇم بولسا قىيامەت كۈنىنىڭ زۇلمىتى، بېخىللىقتىن ساقلىنىڭلار، بېخىللىق بولسا سىلەردىن ئىلگىرىكىلەرنى ئۆز-ئارا، بىر-بىرىنىڭ قېنىنى تۆكۈشكە مەجبۇرلاپ ھالاك قىلغان ۋە ئۇلارنى، ئۇلارغا ھارام قىلغان نەرسىلەرنى ھالال ساناشقا ئېلىپ بارغان» مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

جۈندەپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «كىمكى باشقىلارنىڭ ئەيىب نۇقسانلىرىنى خەلق ئالەمگە ئاڭلاتسا اللھ مۇ ئۇنىڭ (ئەيىب - نۇقسانلىرىنى) ئاڭلىتىدۇ، كىمكى (باشقىلارنىڭ يېيىشقا تېگىشلىك ئىشلىرىنى) كۆرسەتسە اللھ مۇ ئۇنىڭ يېيىشقا تېگىشلىك ئىشلىرىنى خەلقى ئالەمگە كۆرسىتىدۇ» دېگەن . شەيخانى رىۋايەت قىلغان

25 - ۋەسىيەت

اللھ تائالانىڭ نامى بىلەن تىلەش توغرىسىدا

جابر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن يەنە بىر نۇسخىدا ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «كىم اللھ نىڭ نامى بىلەن پاناھلىق تىلەسە ئۇنىڭغا پاناھلىق بېرىڭلار ، كىم اللھ نىڭ نامى بىلەن بىرەر نەرسە تىلەسە ئۇنىڭ تىلىگىنىنى بېرىڭلار ، كىم سىلەرنى چاقىرسا ئىجابەت قىلىپ بېرىڭلار، كىم سىلەرگە بىرەر ياخشىلىق قىلسا، سىلەرمۇ ئۇنىڭغا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇنىڭغا بەرگۈدەك بىرەر مۇكاپات تاپالمىساڭلار ئۇنىڭ ھەققىدە مۇكاپاتلىدىم دېگەن قاراشقا كەلگۈچە دۇئا قىلىڭلار» ئەبۇداۋۇد نەسەئى ۋە ئىبنى ھەببان رىۋايەت قىلغان

اللھ نى ئارىسىغا سېلىپ تۇرۇپ تىلەمچىلىك قىلىشتىن مەنئى قىلىش توغرىسىدا

رىفائەنىڭ ئازاد گەردىسى ئەبۇ ئۆبەيدە رافىئە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن

رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «اللھ نى ئارىغا سېلىپ تۇرۇپ بىرەر نەرسە تىلگەن كىشى لەنەت گەردى ئادەمدۇر. اللھ نى ئارىغا سېلىپ تۇرۇپ بىرەر نەرسە تىلسە بەرمىگەن كىشىمۇ ئوخشاشلا لەنەت گەردى ئادەمدۇر»
تېررانى رىۋايەت قىلغان

26 - ۋەسىيەت

سۈرە فاتىھەنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان: «اللھ تائالا مۇنداق دېدى : مەن نامازنى ، مەن بىلەن بەندەم ئوتتۇرىسىدا ئىككىگە بۆلدۈم ، بەندەم ئۈچۈن سورىغىنى بار،» يەنە بىر رىۋايەتتە: «ئۇنىڭ يېرىمى مەن ئۈچۈن ، يېرىمى بەندەم ئۈچۈن ، بەندەم» «ئەلھەمدۇ لىللاھى رەببىل ئالەمىن» دىسە. اللھ تائالا : ماڭا مىنىڭ بەندەم ھەمدە ئېيتتى دەيدۇ. «ئەرراھمانىر رەھىم» دىسە. اللھ تائالا : بەندەم مىنى ئۇلۇغلىدى ، دەيدۇ. بەندە: «ئىيىياكە نەئبۇدۇ ۋە ئىيىياكە نەستەئىن» دىسە. اللھ تائالا : بۇ بەندەم بىلەن مىنىڭ ئوتتۇرىدىكى (مۇناسىۋەت) بەندەمگە تىلگىنىنى بىرىمەن دەيدۇ. بەندە «ئىھدىنە سىسراتەل مۇستەقىم ، سىراتەللىزىنە ئەنئەمتە ئەلەيھىم غەيرۇل مەغزۇبى ئەلەيھىم ۋەلەززالىن ئامىن!» دىسە. اللھ تائالا : مانا بۇ بەندەم ئۈچۈن ، بەندەم ئۈچۈن تىلگىنىنى بىرىمەن ، دەيدۇ» .
مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ سەئىدىل مۇئەللا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن مەسجىد دە ناماز ئوقۇۋاتسام ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مىنى چاقىرىپ قالدى ، مەن جاۋاب بەرمىدى ، (نامىزمنى تۈگۈتۈپ بولغاندىن كېيىن) ئۇنىڭ قېشىغا باردىم . ئۇ: «اللھ تائالا سىلەرنى اللھ نىڭ پەيغەمبىرى چاقىرسا جاۋاب بېرىڭلار ، دېمىدىمۇ؟» دېدى . ئاندىن كېيىن يەنە: «مەن ساڭا مەسجىددىن چىقىپ كېتىشتىن ئىلگىرى قۇرئان كەرىمدىكى ئەڭ ئۇلۇغ سۈرىنى ئۈگۈتۈپ قوياي» دېدى - دە. قولۇمنى تۇتتى ، بىز مەسجىددىن چىقىپ كەتمەكچى بولىۋىدۇق ، مەن: ئى اللھ نىڭ ئەلچىسى! سەن ماڭا قۇرئان كەرىمدىكى ئەڭ ئۇلۇغ سۈرىنى ئۈگۈتۈپ قويىمەن ، دېگەن ئىدىڭ؟ دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: »
~~~~~

« بۇ تەكرار ئوقۇلىدىغان يەتتە ئايەتتۇر ۋە ماڭا بېرىلگەن بۈيۈك قۇرئاندىر. » دېدى .
بۇخارى ئەبۇداۋۇت ، نەسەئى ۋە ئىبنى ماججە رىۋايەت قىلغان

27 - ۋەسىيەت

قۇرئان كەرىمدىكى بىر قىسىم سۈرە ۋە ئايەتلەرنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلەردىن بىر كىشىگە : « ئى پالانى ! ئۆيلەندىڭمۇ ؟ » دېدى . ئۇ كىشى : ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! اللە بىلەن قەسەم قىلمەنكى تېخى ئۆيلەنمىدىم ۋە ئۆيلىنىشىكمۇ قۇربىم يەتمەيدۇ ، دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « سەن (نى بىلەمسەن ؟ » دېدى . ئۇ كىشى : بىلىمەن دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « ئۇ قۇرئان كەرىمنىڭ ئۈچتىن بىرى » دېدى . يەنە : « نى بىلەمسەن ؟ » دېدى . ئۇ كىشى : بىلىمەن دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « ئۇ قۇرئان كەرىمنىڭ تۆتتىن بىرى » دېدى . ئاندىن : « سەن » دېدى . ئۇ كىشى : بىلىمەن ، دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « ئۇ قۇرئان كەرىمنىڭ تۆتتىن بىرى » دېدى . ئاندىن كېيىن يەنە : « سەن » دېدى . ئۇ كىشى : بىلىمەن دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « ئۇ قۇرئان كەرىمنىڭ تۆتدەن بىرى ، (سەن بايكەنسەن) ئۆيلەن ، ئۆيلەن » دېدى .

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

سۈرە ئىخلاس ، سۈرە بەقەرەنىڭ ئاخىرقى ئايەتلىرى ۋە ئايەتەل كۇرسىنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

مۇئاز ئىبنى ئەنەسل جۇھەنى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « كىمكى » نى ئاخىرغىچە ئوقۇسا اللە تائالا ئۇ كىشى ئۈچۈن جەننەتتە بىر ئوردا بىنا قىلىدۇ » دېدى . ئۆمەر ئىبنى خەتتاب (بۇ گەپنى ئاڭلاپ) ئۇنداق بولسا كۆپ ئوقۇيمىز ، ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « اللە تېخىمۇ كۆپ ،

تېخىمۇ ياخشى (ئوردا - قەسىرلەرنى) بىنا قىلىدۇ» دېدى .
ئەھمەد رىۋايەت قىلغان

ئەبۇزەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «اللھ تائالا سۈرە بەقەرنى ، ماگا ئەرشىنىڭ ئاستىدىكى خەزىنىدىن بەرگەن ئىككى ئايەت بىلەن ئاخىرلاشتۇردى ، سىلەر ئۇنى ئۈگۈنۈڭلار ۋە ئاياللىرىڭلارغا ۋە بالىلىرىڭلارغا ئۈگۈتۈڭلار ، شۇبھىسىزكى ئۇ رەھىمەتتۇر ، قۇرئاندۇر ۋە دۇئادۇر» دېدى .
ھاكىم رىۋايەت قىلغان

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىر كىشىنى قوشۇنغا (قوماندان قىلىپ) ئەۋەتتى ، ئۇ ھەمراھلىرىغا ناماز ئوقۇپ بېرەتتى ۋە نامازنى ( ) بىلەن ئاخىرلاشتۇراتتى ، ئۇلار قايتىپ كېلىپ ئۇنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا سۆزلەپ بېرىشتى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئۇنىڭدىن نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلغانلىقىنى سوراڭلار» دېدى . ئۇلار سورىغاندا ، ئۇ: چۈنكى ئۇ؛ رەھمان تائالانىڭ سۈپىتى ، مەن ئۇنى ئوقۇشنى ياخشى كۆرىمەن ، دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇنى ئاڭلاپ: «ئۇنىڭغا ئېيتىپ قويۇڭلار ، اللھ مۇ ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ» دېدى .
بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مېنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام رامزاننىڭ زاكاتىنى ساقلاشقا ۋەكىل قىلدى ، قېشىمغا بىرسى كېلىپ يېمەكلىكتىن ئوچۇملاپ ئۈسۈۋېلىشقا باشلىدى . مەن ئۇنى تۇتۇۋېلىپ : سېنى رەسۇلىلانىڭ قېشىغا ئېلىپ بارمەن دېسەم ، ئۇ: مەن تولىمۇ ھاجەتمەن مىنىڭ بالا - چاقام بار ، مەن (يېمەكلىككە) تولىمۇ ئېھتىياجلىق دېدى . مەن ئۇنى قويۇۋېتىپ ئەتتىگە ئىلدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى ئەبۇ ھۇرەيرە ! ئاخشام قولغا چۈشۈرگەن ئەسىرىڭ نېمە قىلدى؟» دېدى . مەن: ئى اللھ نىڭ ئەلچىسى ! ئۇ ئۆزىنىڭ ۋە بالا - چاقىسىنىڭ تولىمۇ موھتاج ئىكەنلىكىنى ئېيتىۋىدى . رەھىم كېلىپ ئۇنى قويۇۋەتتىم ، دېدىم . ئاندىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سەن قويۇۋەتكەن ئادەمگە كەلسەك ، ئۇ ساڭا يالغان ئېيتىپتۇ ، ئۇ يەنە كېلىدۇ ، دېدى . مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ گېپىدىن ئۇنىڭ يەنە كېلىدىغانلىقىنى بىلىپ ئۇنى يەنە كۆزەتتىم ، دېگەندەك ئۇ يەنە كېلىپ

يېمەكلىكتىن ئوچۇملاپ ئۇسۇشقا باشلىدى، مەن (ئۇنى تۇتۇۋېلىپ): مەن سىنى رەسۇللانىڭ قېشىغا ئېلىپ بارمەن دېسەم، ئۇ: مېنى قويۇۋەت، مەن بىر موھتاج ۋە مېنىڭ بالا - چاقام بار، مەن سەندىن پاناھ تىلەيمەن، دېدى. مېنىڭ ئۇنىڭغا رەھىم كېلىپ قويۇۋەتتىم. ئەتتىگەندە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى ئەبۇھۇرەيرە! ئاخشام قولغا چۈشۈرگەن ئەسىرىڭ نېمە قىلدى؟» دېدى. مەن: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ئۇ ئۆزىنىڭ ۋە بالا - چاقىسىنىڭ تولىمۇ موھتاج ئىكەنلىكىنى ئېيتتى، رەھىم كېلىپ قويۇۋەتتىم دېسەم، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سەن تۇتۇۋالغان ئەسىرگە كەلسەك، ئۇ ساڭا يالغان ئېيتتى، ئۇ يەنە كېلىدۇ» دېدى. مەن ئۇنى ئۈچىنچى قېتىم يەنە كۆزەتتىم، ئۇ يەنە كېلىپ يېمەكلىكتىن ئوچۇملاپ ئۇسۇشقا باشلىدى، مەن ئۇنى تۇتۇۋېلىپ، سىنى رەسۇللانىڭ قېشىغا ئېلىپ بارمەن، مەرتەم - مەرتەم ئۈچ مەرتەم، بۇ ئاخىرقىسى، سەن قايتا كەلمەيمەن دەپ، يەنە كەپسەن دېسەم. ئۇ: مېنى قويۇۋەت مەن ساڭا اللە مەنپەئەت بېرىدىغان بىرقانچە كەلىمە ئۈگۈتۈپ قوياي دېدى. مەن: ئۇ نېمە دېدىم؟ ئۇ: ئەگەر سەن (ئوخلاش ئۈچۈن) كۆرپەڭگە جايلاشساڭ ئايەتەل كۇرسىنى ئوقۇغىن، سىنى اللە تەرىپىدىن بىر مۇھاپىزەتچى مۇھاپىزەت قىلىدۇ. ساڭا تاڭ ئاتقۇچە شەيتان يېقىن كېلەلمەيدۇ دېدى. مەن ئۇنى قويۇۋېتىپ ئەتتىگەنلىدىم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ماڭا: «ئاخشام قولغا چۈشۈرگەن ئەسىرىڭ نېمە ئىش قىلدى؟» دېدى. مەن: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ئۇ مەن ساڭا اللە مەنپەئەت بېرىدىغان بىر قانچە كەلىمە ئۈگۈتۈپ قوياي (مېنى قويۇۋەت) دېۋىدى. قويۇۋەتتىم، دېسەم. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ساڭا ئۈگۈتۈپ قويغان كەلىمىلەر نېمە ئىكەن؟» دېدى. مەن: ئۇ ماڭا كۆرپەڭگە جايلاشساڭ، ئايەتەل كۇرسىنى باشتىن ئاخىرى ئوقۇغىن، سىنى اللە تەرىپىدىن بىر مۇھاپىزەتچى مۇھاپىزەت قىلىدۇ، تاڭ ئاتقۇچە ساڭا شەيتان يېقىن كېلەلمەيدۇ، دېدى، دېسەم. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئۇ يالغانچى (بۇ قېتىم) راست ئېيتتى، ئەبۇھۇرەيرە ئۈچ كۈندىن بىرى ساڭا يالۋۇرغان كىشىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلىدىمۇ؟ دېدى. مەن: بىلىمدىم دېدىم. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئۇ شەيتان» دېدى.

بۇخارى رىۋايەت قىلغان

ئوبەييە ئىبنى كەئەب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇنىڭغا ئاتىسىنىڭ ئېيتىپ بېرىشىچە ئۇلارنىڭ خورما قۇرىتىدىغان بىر خامىنى بار ئىكەن، ئۇنى پات - پات يوقلاپ تۇرغانلىقتىن (خاماندېكى) خورمىنىڭ كەملەپ كىتىۋاتقانلىقىنى بايقاپ قاپتۇ. ئوبەييە ئىبنى كەئەبىنىڭ

ئاتىسى بىر كېچىسى خامانى چارلاپتۇ ، تۇيۇقسىز بالاغەتكە يەتكەن بىر يىگىتنىڭ سۈرىتىدە بىر مەخلۇق پەيدا بولۇپتۇ . ئۈبەييە ئىبنى كەئەبىنىڭ ئاتىسى مۇنداق دېگەن : ئۇ سالام قىلدى مەنمۇ ئۇنىڭغا جاۋاب سالام قايتۇردۇم . ئاندىن مەن : سەن كىم؟ جىنمۇ ياكى ئادەممۇ؟ دېسەم . ئۇ : جىن دېدى . مەن ئۇنىڭغا : ماڭا قۇلۇڭنى بەر دېسەم ، (ئۇ قولنى بەردى) ئۇنىڭ قولى ئىتنىڭ قولىغا ، تۈكلىرى ئىتنىڭ تۈكلىرىگە ئوخشايدىكەن ئاندىن مەن : مانا بۇ جىن دېگەن مەخلۇق دېسەم ، ئۇ : جىنلار ئۆزلىرىنىڭ ئىچىدە مەندىنمۇ يامانراق بىرىنىڭ يوقلىغىنى بىلدى دېدى . مەن : سىنى مۇنداق قىلىشقا نېمە مەجبۇرلىدى دېسەم ؟ ئۇ : ماڭا سېنىڭ سەدىقەنى ياخشى كۈرىدىغانلىقىڭنىڭ خەۋرى يەتكەن ، شۇڭا سېنىڭ يېمەكلىكىڭگە تېگىش قىلىشنى ياخشى كۆرۈپ قالدۇم دېدى . مەن : بىزنى سىلەردىن نېمە ئازاد قىلالايدۇ؟ دېدى . ئۇ : بۇ ئايەت يەنى « ئايەتەل كۇرسى » دېدى . ئۈبەييە ئىبنى كەئەبىنىڭ ئاتىسى مەن ئۇنى قويۇۋەتتىم دېدى . ئاتام ئەتىسى ئەتتىگەندە رەسۇللانىڭ قېشىغا بېرىپ ئەھۋالنى ئېيتتى ، رەسۇللانا : « ئۇ نىجىس راست ئېيتىپتۇ » دېدى .

ئىبنى ھەببان رىۋايەت قىلغان

ئىخلاس ۋە ۋە مۇئەۋۋەزەتەيىن سۈرىلىرىنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

مۇئاز ئىبنى ئابدۇللا ئىبنى خۇبەييەپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاتىسىدىن رىۋايەت قىلغان بىر ھەدىستە ، ئۇ : بىز يامغۇرلۇق ۋە قاتتىق قاراڭغۇ كېچىدە رەسۇللانى بىزگە ناماز ئوقۇپ بەرسىكەن دەپ ئىزلەپ چىقىپ ئۇنى تاپتۇق ، رەسۇللانا : « ئېيتقىن » دېدى . مەن ھېچنەرسە دېمىدىم . رەسۇللانا : « ئېيتقىن » دېدى . مەن ھېچنەرسە دېمىدىم . ئاندىن كېيىن يەنە : « ئېيتقىن » دېدى . مەن : ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! نېمىنى ئېيتىمەن؟ دېدىم . ئۇ : « ۋە مۇئەۋۋەزەيتەيىن (سۈرىلىرىنى) ئەتتىگەن كەچتە ئۈچ قېتىمدىن ئېيت (ئوقۇ) سېنىڭ ھەرقانداق بىر ئىشىڭغا كۇبايە قىلىدۇ » دېدى .

ئەبۇ داۋۇد ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئۇقبە ئىبنى ئامىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « بۈگۈن كېچە ماڭا چۈشكەن ئايەتلەردىن خەۋىرىڭ يوقمۇ؟ بۇ ھەقىقەتەن مىسلى كۆرۈلمىگەن ئايەتلەردۇر . ئۇلار بولسا » _____ « _____ » _____ « دۇر »

دېگەن .

مۇسلىم، تىرمىزى ، نەسەئى ۋە ئەبۇداۋۇد قاتارلىقلار رىۋايەت قىلغان

يەنە شۇ، ئۇقبە ئىبنى ئامىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دېگەن : مەن بىر سەپەردە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بىرگە كېتىۋاتاتتىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى ئۇقبە ! مەن ساڭا ياخشى سۈرىدىن ئىككىنى ئۈگۈتۈپ قويماي دەپ « قُلْ وَتُؤُوبُ بَرَبِّ الْفَلَقِ » ۋە « قُلْ وَتُؤُوبُ بَرَبِّ النَّاسِ » سۈرىلىرىنى ئۈگۈتۈپ قويدى» .

ئەبۇ داۋۇدنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە: ئۇ مۇنداق دېدى : بىر چاغلاردا مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بىللە جۇھفە بىلە ئەبۇئاد دېگەن جاينىڭ ئارىسىدا كېتىۋاتاتتىم ، تۇيۇقسىز قاتتىق بوران ۋە قاراڭغۇلۇق باستى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: « قُلْ وَتُؤُوبُ بَرَبِّ الْفَلَقِ » ۋە « قُلْ وَتُؤُوبُ بَرَبِّ النَّاسِ » سۈرىلىرىنى ئوقۇپ پاناھلىق تىلەشكە باشلىدى ۋە ئى ئۇقبە سەنمۇ بۇ ئىككى سۈرىنى ئوقۇپ پاناھ تىلىگىن ، بۇ ئىككى سۈرىنىڭ ئوخشىشى بىلەن بىرەرسى پاناھ تىلەپ باقمىدى» دېدى . ئۇقبە مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بىزگە ئىمام بولۇپ شۇ ئىككى سۈرە بىلەن ناماز ئوقۇپ بەرگەنلىكىنى ئاڭلىدىم .

جابر ئىبنى ئابدۇللا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى جابر! ئوقۇ» دېدى . مەن: ئاتا - ئانىم ساڭا پىدا بولسۇن نېمە ئوقۇيمەن؟ دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: « قُلْ وَتُؤُوبُ بَرَبِّ الْفَلَقِ » ۋە « قُلْ وَتُؤُوبُ بَرَبِّ النَّاسِ » (سۈرىسىنى) ئوقۇ» دېدى . مەن ئۇ ئىككى سۈرىنى ئوقۇدۇم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سەن بۇ ئىككى سۈرىنى ئوقۇغىن ، بۇ ئىككى سۈرىنىڭ ئوخشىشىنى ھەرگىزمۇ ئوقۇيالمايسەن » دېدى . نەسەئى ۋە ئىبنى ھەببان رىۋايەت قىلغان

28 - ۋەسىيەت

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ سۈننىتىنى ئەھيا قىلىش

توغرىسىدا

ئەمىر ئىبنى ئەۋىق رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىر كۈنى بلال ئىبنى ھارىسقا: «بىلىۋال، ئى

بلال!» دېدى . بلال: ئى اللہ نىڭ ئەلچىسى! نېمىنى بىلىۋالمەن؟ دېدى ،
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «بىلىپ قويغىنكى ، كىمكى مەندىن كېيىن
ئۆلۈپ كەتكەن (يەنى كىشىلەرنىڭ ئىسىدىن كۆتۈرۈلۈپ كەتكەن) بىرەر
سۈننىتىمنى ئەھيا قىلسا، ئۇ كىشىگە، شۇ سۈننەتكە ئەمەل قىلغان كىشىنىڭ
ئەجرىگە ئوخشاش ئەجر بولىدۇ ، ئەمەل قىلغان كىشىنىڭ ئەجرىدىن ھېچ
نەرسە كېمىيىپ كەتمەيدۇ. كىمكى (ئىبادەت نامى بىلەن) بىدئەت ئىشتىن
بىرنى پەيدا قىلسا اللہ ۋە اللہ نىڭ ئەلچىسى ئۇنىڭغا رازى بولمايدۇ. ئۇنىڭغا،
شۇ بىدئەت بىلەن شۇغۇللانغان ئادەمنىڭ گۇناھىغا ئوخشاش گۇناھ بولىدۇ ،
ئۇنىڭغا بولىدىغان گۇناھ باشقا ئادەملەرنىڭ گۇناھىدىن ھېچ نەرسىنى
كېمەيتمەيدۇ .» دېدى .

تىرمىزى ۋە ئىبنى ماججە رىۋايەت قىلغان

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر
ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «مىنىڭ ئۈممىتىم بۇزۇلغاندا (يەنى مىنىڭ
سۈننەتلىرىمنى تەرك ئىتىشكەندە) مىنىڭ سۈننىتىمنى چىڭ تۇتقان كىشىگە
100 شەھەرنىڭ ئەجرى بولىدۇ .»

بەيھەقى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن سەھى ئىسناد بىلەن رىۋايەت قىلغان
بىر ھەدىستە: «ئۇنداق ئادەمگە شەھىدىنىڭ ئەجرى بولىدۇ» دېگەن .

29 - ۋەسىيەت

دۇنياغا بېرىلمەسلىك توغرىسىدا

ئەبىل ئابباس سەھلە ئىبنى سەئىد سائىدى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن
رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ
قېشىغا بىر كىشى كېلىپ: ئى اللہ نىڭ ئەلچىسى! مىنى قىلسام اللہ ياخشى
كۆرىدىغان ۋە ئادەملەرمۇ ياخشى كۆرىدىغان بىرەر ئەمەلگە باشلاپ قويغىن،
دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «دۇنياغا بېرىلمە ، اللہ سىنى ياخشى
كۆرىدۇ ، كىشىلەرنىڭ نەرسىسىگە كۆز سالما، ئادەملەر سىنى ياخشى
كۆرىدۇ» دېدى .

ئىبنى ماججە رىۋايەت قىلغان

ھۆرمەتكە سازاۋەر پەيغەمبىرىمىزنىڭ دۇنياغا بېرىلمەسلىكى توغرىسىدا

ئابدۇللا ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىر پارچە بورىنىڭ ئۈستىدە ئۇخلاپ تۇرغاندا ئۇنىڭ بېقىنىدا ئىز قالغان ئىدى، بىز: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ساڭا بىر پارچە سېلىنچا تەييارلاپ بەرگەن بولساقمۇ بوپتىكەن، دېدۇق. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن دۇنيادا پەقەتلا دەرەخ ئاستىدا سايىداپ كېتىپ قالىدىغان يولۇچىغا ئوخشايمەن» دېدى.

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

تۆۋەندىكى ھەدىس بىزنى قانائەتچان بولۇشقا ئۈندەيدۇ.

ئابدۇللا ئىبنى مەھسنىل ئەنسارىل خۇتەمى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سىلەرنىڭ ئىچىڭلاردىن كىمكى، ئۆز-ئائىلىسىدىن، مال-مۈلكىدىن خاتىرجەم، تېنى ساغلام، شۇ كۈنلۈك ئوزۇق - تۈلۈكى تەل ھالەتتە ئەتتىگەنلەنسە، ئۇنىڭ ئۈچۈن دۇنيا ئۆزىنىڭ تولۇقى بىلەن نېسىپ بولغان بولىدۇ» (يەنى توققۇزى تەل بولىدۇ)

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

سەئىد ئىبنى ئەبۇ ۋاققاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا بىر ئادەم كېلىپ: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ماڭا قىسقىغىنا بىر تەۋسىيە قىلغىن دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «باشقىلارنىڭ ئىلكىدىكى نەرسىدىن ھەرگىز ئۈمىد كۈتمە، تەمەخۇرلۇقتىن ساقلانغىن، شۈبھىسىزكى تەمە خورلۇق دېگەن، كەمبەغەللىكنىڭ نەق ئۆزى شۇ، ۋە (قىلىپ بولۇپ) ئۆزۈرە ئېيتىدىغان ئىشتىن ساقلانغىن» دېدى.

ھاكىم ۋە بەيھەقى رىۋايەت قىلغان

ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇرەمنى تۇتۇپ تۇرۇپ: «دۇنيادا غېرىبتەك ياكى مۇساپىردەك بولغىن» دېدى. ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيتتى: «كەچلىسەڭ تاڭ ئېتىشىنى كۈتمە، ئەتتىگەنلىسەڭ كەچ بولۇشنى كۈتمە ۋە ساق ۋاقتىڭدا كېسىلىڭ ئۈچۈن، ھايات ۋاقتىڭدا ئۆلۈمىڭ

ئۈچۈن (تەييارلىق) كۆرۈپ قوي.»
بۇخارى رىۋايەت قىلغان

30 - ۋەسىيەت

دوزاختىن پاناھ تىلەش توغرىسىدا

ھارس ئىبنى مۇسلىمتتە يىمى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇمۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ماگا : «بامدات نامىزى ئوقۇپ بولساڭ ، گەپ - سۆز قىلىشتىن ئىلگىرى : ئى اللہ ! منى دوزاخ ئوتىدىن ساقلىغىن ، دەپ يەتتە قېتىم دېگىن ، ئەگەر سەن شۇ كۈنى ئۆلۈپ كېتىپ قالساڭ ، اللہ ساڭا دوزاخ ئوتىدىن ساقلىنىشىنى پۈتتۈپتۇدۇ ، شام نامىزى ئوقۇپ بولساڭ ، گەپ - سۆز قىلىشتىن ئىلگىرى : ئى اللہ ! منى دوزاخ ئوتىدىن ساقلىغىن ، دەپ يەتتە قېتىم دېگىن ، ئەگەر سەن شۇ كېچىسى ئۆلۈپ كېتىپ قالساڭ ، اللہ ساڭا دوزاخ ئوتىدىن ساقلىنىشىنى پۈتتۈپتۇدۇ » دېدى .

نەسەئى رىۋايەت قىلغان

31 - ۋەسىيەت

جەننەت ئەھلىدىن بولدىغان كىشىلەر

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا بىر ئەئرابى (بەدەۋى) كېلىپ : ئى اللہ نىڭ ئەلچىسى ! منى ، مەن قىلساملا جەننەتكە ئېلىپ كىرىدىغان ئەمەلگە باشلاپ قويغىن؟ دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «اللہ تائالاغا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەي ئىبادەت قىلغىن ، پەرز قىلىنغان نامازنى ئوقۇغىن ، پەرز قىلىنغان زاكاتنى بەرگىن ۋە رامزان روزىسىنى تۇتقىن» دېدى . ھېلىقى ئەئرابى : اللہ بىلەن قەسەمكى ، مەن بۇنىڭدىن ئاشۇرۇۋەتمەيمەن ۋە كەملەتمەيمەن ، دېدى - دە كەينىگە ئورۇلۇپ مېڭىۋىدى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «كىمى ، ئەھلى جەننەتتىن بىرەر كىشىگە قاراش خۇرسەن قىلسا مۇشۇ كىشىگە قارسۇن» دېدى .
بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

جابر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى :
 پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىزگە ھەممە ئىشلىرىمىزدا ئىستىخارە سېلىشنى
 خۇددى قۇرئان كەرىمنىڭ سۈرىلىرىنى ئۆگەتكەندەك ئۆگۈتۈپ مۇنداق
 دەيتتى: «بىرەرسىڭلار بىر ئىشتا ئىككىلىنىپ قالسا پەرز نامازدىن باشقا
 ئىككى رەكئەت ناماز ئوقۇسۇن، ئاندىن كېيىن مۇنداق دېسۇن: ئى اللھ بۇ
 ئىشتا قانداق قىلسام ياخشى بۇلىدىغانلىغىنى ئىلمىڭ بىلەن تىلەيمەن، ماڭا
 ئۆز قۇدرىتىڭ بىلەن كۈچ - قۇۋۋەت بېرىشىڭنى تىلەيمەن، سېنىڭ ئۇلۇغ
 پەزىلىتىڭدىن سورايمەن، چۈنكى سەن ھەممىگە قادىرسەن، مەن قادىر
 ئەمەسمەن، سەن ھەممىنى بىلسەن، مەن بىلمەيمەن، سەن ھەممە
 غەيىپلەرنى بىلگۈچى سەن، ئەگەر سەن بۇ (ھاجىتىنى تىلغا ئالىدۇ) بۇ
 ئىشنىڭ ئاقىۋىتىنى مېنىڭ دىنىم ۋە دۇنيالىقىم ئۈچۈن خەيرلىك دەپ
 بىلسەڭ، (مەن ئۈچۈن خەيرلىك بولىدىغان بولسا) بۇ ئىشنى ماڭا
 مۇيەسسەر قىلىپ بەرگىن، ئاسانلاشتۇرۇپ بەرگىن، ئاندىن كېيىن ماڭا
 ئۇنى بەرىكەتلىك قىلىپ بەرگىن، ئەگەر بۇ ئىشنىڭ ئاقىۋىتىنى مېنىڭ دىنىم
 ۋە دۇنيالىقىم ئۈچۈن زىيانلىق دەپ بىلسەڭ، (مەن ئۈچۈن زىيانلىق بولىدىغان
 بولسا) ئۇنى مەندىن، مېنى ئۇنىڭدىن يىراق قىلغىن، ياخشىلىق قەيەردە
 بولمىسۇن، ئۇنى ماڭا مۇيەسسەر قىلىپ بەرگىن، شۇ ئارقىلىق مېنى مەمنۇن
 قىلغىن».

بۇخارى ئەبۇداۋۇد تىرمىزى نەسەئى ئىبنى ماججە لەر رىۋايەت قىلغان

ئىستىخارە نامىزىنىڭ پايدىلىرى توغرىسىدا كەلگەن ھەدىسلەر

سەئىد ئىبنى ئەبۇ ۋاققاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ،
 ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «اللھ تائالاغا
 ئىستىخار سالدىغان كىشى ئادەم بالىلىرىنىڭ بەختلىكلىرىدىندۇر» .
 ئىمامى ئەھمەد، ئەبۇيەئلا ۋە ھاكىم لەر رىۋايەت قىلغان
 يەنە بىر رىۋايەتتە: «اللھ غا ئىستىخار سېلىشنى تەرك ئەتكەن كىشى
 ئادەم بالىلىرىنىڭ بەختسىزلىرىدۇر» دېيىلگەن .

الله نىڭ ئىزنى بىلەن غەم - ئەندىشلەرنىڭ كۆتۈرۈلۈپ

كېتىشى ئۈچۈن دۇئا قىلىش توغرىسىدا

ئەسبە ھانىنىڭ ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلغان ھەدىسىدە، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «ئى ئەلى! مەن ساڭا بىر دۇئا ئۈگۈتۈپ قويايمۇ؟ ئەگەر بېشىڭغا بىرەر غەم - ئەندىشە چۈشسە، شۇ دۇئا بىلەن اللە قا ئىلتىجا قىلساڭ، سەن ئۈچۈن ئىجابەت قىلىنىدۇ، سېنىڭ غەم - ئەندىشلىرىڭ اللە نىڭ ئىزنى بىلەن كۆتۈرۈۋېتىلىدۇ: تاھارەت ئېلىپ، ئىككى رەكئەت ناماز ئوقۇغىن، اللە قا ھەمدە - سانا پەيغەمبەرگە دۇرۇت ئېيتقىن، ئۇزۇڭ ئۈچۈن، مۆمىن ئەر، مۆمىن ئاياللار ئۈچۈن كەچۈرۈم سورىغىن، ئاندىن: «ئى اللە سەن بەندىلىرىڭ ئارىسىدا ئۇلار ئىختىلاپ قىلغان ئىشلاردا ھۆكۈم قىلسەن، تولىمۇ بۈيۈك، تولىمۇ ھەلىم، اللە دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق، يەتتە (قات) ئاسماننىڭ، بۈيۈك ئەرشىنىڭ ئىگىسى بولغان اللە (بارلىق ئەيىب نۇقسانلاردىن) پاكىتۇر، جىمى ھەمدە - سانا ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى اللە قا مەنسۇپتۇر. ئى غەم - ئەندىشلەرنى كۆتۈرۈۋەتكۈچى! بېشىغا كۈن چۈشكەنلەر دۇئا قىلسا ئىجابەت قىلغۇچى! دۇنيادا ۋە ئاخىرەتتە رەھىمى قىلغۇچى اللە! ماڭا مۇشۇ ھاجىتىمنى راۋا قىلىش ۋە ئۇنىڭدىن قۇتۇلدۇرۇش بىلەن، ئۆزىڭلەرنىڭ شەپقىتىدىن بەھاجەت قىلغۇچىدەك دەرىجىدە رەھىم قىلغىن». دېگەن

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «قېشىمغا جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام بىر قانچە دۇئا ئېلىپ كېلىپ، ئەگەر ساڭا دۇنيانىڭ ئىشىدىن بىرەر ئىش بولۇپ قالسا، ئالدى بىلەن شۇ دۇئالارنى ئوقۇغىن، ئاندىن كېيىن: ئى ئاسمان زېمىننى ياراتقان، ئۇلۇغلۇق ۋە ھۆرمەت ئىگىسى! ئى دۇئا قىلغۇچىلارنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلغۇچى! ئى ياردەم تەلەپ قىلغۇچىلار مەدەتكارى! ئى ناھىيىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان (رەببىم)! ئى ئالەملەرنىڭ ئىلاھى! ساڭا ھاجىتىم چۈشۈپ قالدى سەن ئۇنى راۋا قىلىشنى ئوبدان بىلسەن دەپ ھاجەتلىرىڭنى سورىغىن،» دېدى.

ئەسباھانى رىۋايەت قىلغان

34 - ۋەسىيەت

سەجدىنى كۆپ قىلىش سىنى جەننەتكە كىرگۈزىدۇ دېگەنلىك

توغرىسىدا

سۇپا ئەھلىدىن بولغان پەيغەمبىرىمىزنىڭ خىزمەتچىسى ئەبۇ رەبىئە تىل ئىبنى كەئەبىل ئەسلىمى رەزىيەللاھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بىللە تۇرۇپ ئۇنىڭ تەرەت سۈيىنى ئەكپىلىپ بېرەتتىم ۋە باشقا ئىشلىرىنى قىلىپ بېرەتتىم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: ماڭا «مەندىن سورايدىغىنىڭ بولسا سورىغىن» دېدى . مەن: سەن بىلەن جەننەتتە بىرگە بولۇشنى سورايمەن ، دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «(سورايدىغىنىڭ) پەقەت شۇلۇمۇ ؟» دېدى . مەن: پەقەت شۇلا ، دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «دېمەكچى بولغىنىم سەجدىنى كۆپ قىل» دېدى .

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ئابدۇللاھتىن رىۋايەت قىلغان ھەدىستە مۇنداق دېيىلىدۇ : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئازاد گەردىسى ئەبۇ ئابدۇراھمان سۇبان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «سەجدىنى كۆپ قىلغىن ، ئەگەر سەن اللە قا بىر قېتىم سەجدە قىلساڭ ، اللە شۇ قىلغان بىر قېتىملىق سەجدەڭ بىلەن دەرىجەڭنى ئۆستۈرۈپ گۇناھىڭنى ئۆچۈرىدۇ» .

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

جابر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «ھەر كېچىدە بىر سائەت بار ، مۇسۇلمان ئادەمنىڭ اللە تائالادىن دۇنيا ۋە ئاخىرەت ئىشلىرىنىڭ ياخشىلىغىنى سورىشى ، شۇ سائەتكە ئۇدۇل كېلىپ قالسا ، اللە تائالا ئۇ كىشىگە شۇنى بېرىدۇ» .

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

تىبرانى ئۆزىنىڭ كەبىر دېگەن كىتابىدا ، ئەبۇ مالىكىل ئەشئەرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلغان: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «كېچىسى ئۇيقۇدىن ئويغۇنۇپ ، ئاندىن ئايالىنىڭ يۈزىگە سۇ چېچىپ بولسىمۇ ئويغۇتۇپ ئۆز ئۆيىدە بىرەر سائەت اللە نى يات ئىتتىشىسە ھەر ئىككىسىنىڭ گۇناھى كەچۈرىلىدۇ» .

مۇغەيرە ئىبنى شۇئبە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام تاپانلىرى ئىششىپ كەتكۈچە ناماز ئوقۇدى ، ئۇنىڭغا اللە تائالا سېنىڭ ئىلگىرىكى ۋە كېيىنكى گۇناھلىرىڭنى كەچۈرۈم قىلىۋەتكەن (تۇرسا ، نېمانچە قىلسەن) دېيىلگەندە ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « شۇكىرى ئېيتىدىغان بەندە بولمايمەنمۇ؟ » دېگەن .
بۇخارى ، مۇسلىم ۋە نەسەئى قاتارلىقلار رىۋايەت قىلغان

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىزلەرنى كېچىلىرى ناماز ئوقۇشقا بۇيرۇدى ۋە قىزىقتۇردى ، ھەتتاكى : « كېچىدە بىرەر رەكئەت بولسىمۇ ناماز ئوقۇڭلار » دېدى .

تېبرانى رىۋايەت قىلغان

35 - ۋەسىيەت

ئاچقا تاماق بېرىش ، سالامنى كەڭ ئومۇملاشتۇرۇش ۋە

كېچىلىرى ناماز ئوقۇش توغرىسىدا

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن : ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! سىنى كۆرسەم دىلىم يايىراپ ، كۆزلىرىم شادلىنىپ كېتىدۇ ، ماڭا ئومۇمى نەرسىلەر توغرىلىق خەۋەر بەرگىن دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « ھەممە نەرسە سۇدىن يارىتىلدى » دېدى . مەن : ماڭا قىلسام جەننەتكە كىرىدىغان بىرەر ئەمەلنى ئېيتىپ بەرگىن دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : « ئاچقا تاماق بەرگىن ، سالامنى كەڭ ئومۇملاشتۇرغىن ، ئۇرۇق - تۇرۇقلارغا سىلە - رەھىم قىلغىن ۋە كېچىلىرى ئادەملەر ئۇخلاپ قالغاندا ناماز ئوقۇغىن ، جەننەتكە ئامان - ئېسەن كىرسەن » دېدى .

ئەھمەد ، ئىبنى ئەبىد دۇنيا ۋە ئىبنى ھەببان قاتارلىقلار رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ مالىكىل ئەشئەرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : « جەننەتتە ئىچىدىن سىرتىنى كۆرگىلى بولىدىغان ، سىرتىدىن ئىچىنى كۆرگىلى بولىدىغان بىر ھۇجرا بار ، اللە تائالا ئۇ ھۇجرىنى ، ئاچقا تاماق بەرگەن ، سالامنى كەڭ ئومۇملاشتۇرغان ۋە كېچىلىرى ئادەملەر ئۇخلاپ قالغاندا تۇرۇپ ناماز ئوقۇغۇچىلارغا

تەييارلىدى».

ئىبنى ھەببان رىۋايەت قىلغان

36 - ۋەسىيەت

قۇلۇم - قوشنىلارنى ھۆرمەتلەش توغرىسىدا

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «ئى ئەبۇزەر شورپا قىلساڭ سۈيىنى كۆپراق قىل ۋە قوشناڭنى يوقلا» .
مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

مۇسلىمنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە: ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دېگەن : ماڭا دوستۇم مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام: «شورپا قىلساڭ سۈيىنى كۆپراق قىل ۋە قوشناڭنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنىمۇ نەزەرگە ئېلىپ ئۇلارغا شورپاڭدىن قانداق بۇيىچە سۇنۇپ بەرگىن» دەپ تەۋسىيە قىلدى .

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «كىمكى اللە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنسە ، قوشنىسىغا ئازار بەرمىسۇن ، كىمكى اللە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنسە مېھماننى ھۆرمەت قىلسۇن ، كىمكى اللە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنسە ياخشى (سۆزلەرنى) دىسۇن ياكى جىم تۇرسۇن» .
شەيخانى رىۋايەت قىلغان

37 - ۋەسىيەت

مىسكىنلەرنى ياخشى كۆرۈش توغرىسىدا

ئەبۇزەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : ماڭا دوستۇم مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام تۆۋەندىكى يەتتە تۈرلۈك ئىشنى تەۋسىيە قىلدى:

- 1 - مىسكىنلەرنى ياخشى كۆرۈش ۋە ئۇلارغا يېقىن تۇرۇش .
- 2 - ئۈزۈمدىن يۇقىرى تۇرىدىغانلارغا ئەمەس ، تۆۋەن تۇرىدىغانلارغا قاراش .

- 3 - ئۇرۇق - تۇغقانلار ماڭا يىرىكلىك قىلغاندىمۇ، سىلە - رەھىم قىلىش .
 4 - كۈچ - قۇۋۋەت ۋە ئىقتىدار پەقەت اللە بىلەندۇر، دېگەن كەلىمىنى كۆپ دېيىش .
 5 - ئاچچىق بولسىمۇ ھەق سۆزلەش .
 6 - اللە (نى رازى قىلىش) توغرىسىدا ملامەت قىلغۇچىلارنىڭ ملامىتىگە پىسەنت قىلماسلىق .
 7 - ئادەملەردىن ھېچ نەرسە سورىماسلىق .

38 - ۋەسىيەت

بايلىق بىلەن كەمبەغەللىقنى تونۇش توغرىسىدا

ئەبۇزەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى :
 پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ماڭا : «ئى ئەبۇزەر! مال - دۇنيانىڭ كۆپلۈكى بايلىق دېگەن شۇ دەپ قارامسەن ؟» دېدى . مەن : شۇنداق ، ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «مال - دۇنيانىڭ ئازلىغىنى نامراتلىق دەپ قارامسەن ؟» دېدى . مەن : شۇنداق ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «قەلب بايلىقى ھەقىقى بايلىق ۋە قەلب نامراتلىقى ھەقىقى نامراتلىق» دېدى .
 كىمنىڭ قەلبى باي بولسا ، دۇنيادا ئۇچرىغان نەرسىلەر قىلچە زەرەر يەتكۈزەلمەيدۇ ، كىمنىڭ قەلبى نامرات بولسا مال - دۇنيانىڭ كۆپلىگى ئۇنى قانائەتلەندۈرەلمەيدۇ ، پەقەت ئۇنىڭغا ئۆز بېخىللىقى زىيان يەتكۈزىدۇ .
 ئىبنى ھەببان رىۋايەت قىلغان

39 - ۋەسىيەت

اللە تائالادىن تەقۋا قىلىش توغرىسىدا

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن : ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! ماڭا (بىرەر ئىشنى) تەۋسىيە قىلغىن دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «اللە تائالادىن تەقۋا قىلغىن ، تەقۋالىق ، بارچە ئىشنىڭ بېشى» دېدى . مەن : ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! يەنە قوشۇپ قويغىن دېدىم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «قۇرئان تىلاۋەت قىلىشنى قولدىن بەرمە ، ئۇ سەن ئۈچۈن زېمىندا نۇر ، ئاسماندا زاپاس بايلىق بولىدۇ

« دېدى .

ئىبنى ھەببان رىۋايەت قىلغان

40 - ۋەسىيەت

قۇرئان تىلاۋەت قىلىشنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

ئەبۇ ئۇمامە تىل باھىلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «قۇرئان ئوقۇپ تۇرۇڭلار، قۇرئان قىيامەت كۈنى ئوقۇپ تۇرغانلارغا شاپائەت قىلىدۇ، سۈرە بەقەرە بىلەن سۈرە ئەل ئىمراننىڭ گۈلىنى ئوقۇڭلار، ئۇ ئىككىسى قىيامەت كۈنى ئۆز ئىگىلىرىگە (يەنى ئوقۇپ تۇرغانلارغا) خۇددى ئىككى بۇلۇت ۋە ياكى ئىككى سايە - ياكى ئىككى توپ قوش بولۇپ ئۆز ئىگىلىرىنىڭ مەنپەئىتى ئۈچۈن ھۆججەت بولىدۇ ، سۈرە بەقەرەنى ئوقۇپ تۇرۇڭلار، ئۇنى ئوقۇش بەرىكەت ، ئوقۇماي تەرك ئېتىش ھەسرەت ، ئۇنى ئوقۇپ تۇرغان كىشىگە سەھرى تەسىر قىلالمايدۇ».

مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئابدۇللا ئىبنى ئاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «قارى قۇرئانغا خۇددى دۇنيادىكى چېنىڭدا ئوقۇغاندەك قۇرئاننى دانىمۇ - دانە ئالدىرماي ئوقۇ ۋە دەرىجەڭنى ئۆستۈر دېيىلىدۇ».

ترمىزى ، ئەبۇ داۋۇد، ئىبنى ماججەلەر رىۋايەت قىلغان

41 - ۋەسىيەت

چىقىم قىلىش يوللىرى توغرىسىدا

ئەنەس ئىبنى مالىك رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : تەمم قەبىلىسىدىن بىرىكىشى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا كېلىپ : ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! مەن كۆپ مال - دۇنيالىق ۋە بالا - چاقاممۇ ، مال - مۈلكۈممۇ ھازىر نەق بار ئادەممەن ، ماڭا ئېيتىپ بەرگىن چۇ، قانداق چىقىم قىلمەن؟ دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مال - مۈلكىڭنىڭ زاكىتىنى بەرگىن، ئۇ سىنى پاكلايدىغان پاكلىق (سوپۇن) ،

ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭگە سىلە - رەھىم قىل، مەسكىنلەرنىڭ قۇلۇم - قوشنىلارنىڭ ۋە (نەرسە - كېرەك) سورىغۇچىلارنىڭ (بېرىشكە تېگىشلىك) ھەققىنى تۇنغىن « دېدى .
ئەھمەد رىۋايەت قىلغان

42 - ۋەسىيەت

اللە نىڭ ئىزنى بىلەن غەملەرنى كەتكۈزۈش ۋە قەرزدارلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن دۇئا قىلىش توغرىسىدا

ئەبۇ سەئىد خۇدرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : بىر كۈنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسجىدكە كىرىپ كەلدى . شۇ چاغدا ئەنسارىلاردىن ئەبۇ ئۇمامە دىيلىدىغان بىركىشى مەسجىد دە ئولتۇراتتى . (ئۇنى كۆرۈپ) پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «ئى ئەبۇ ئۇمامە ! بۇ ناماز ۋاقتى بولمىسا مەسجىد دە ئولتۇرۇپ سەنغۇ ؟» دېدى . ئەبۇ ئۇمامە جاۋاب بېرىپ : مەنى غەم ۋە قەرز بېسىۋالدى ، ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «مەن ساڭا بىر نەچچە كەلمە سۆز ئۈگۈتۈپ قوياي ، شۇلارنى ئېيتساڭ اللە تائالا (بارلىق) غەم ئەندىشلىرىڭنى يوق قىلدۇ ، قەرزلىرىڭنى تۈگىتىدۇ» دېدى . ئۇ كىشى : بولدى ، ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ! ئۈگۈتۈپ قويغىن دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «ئەتتىكەن - كەچتە : ئى اللە ساڭا سېغىنىپ غەم - قايغۇلاردىن پاناھ تىلەيمەن ، ساڭا سېغىنىپ ئاجزلىقتىن ، ھۇرۇنلۇقتىن ، ساڭا سېغىنىپ قەرزلەرنىڭ ئېشىپ كېتىشىدىن ۋە ئادەملەرنىڭ قەھرى غەزىپىدىن پاناھ تىلەيمەن دېگەن « دېدى .
ئەبۇ داۋۇد رىۋايەت قىلغان

43 - ۋەسىيەت

ئۇخلاش ئالدىدا ئوقۇلىدىغان دۇئا توغرىسىدا

ئەبۇ ئۇمارەتل بەرائىبنى ئازىپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «ئى پالانى ! كۆرپەڭگە جايلاشساڭ : ئى اللە ! مەن ئۈزۈمنى ساڭا تاپشۇردۇم ، پۈتۈنلەي ساڭا يۈزلەندىم ، ئىشلىرىمنى ساڭا تاپشۇردۇم ، پۈتۈن ۋۇجۇدۇمنى ساۋابىڭدىن ئۈمۈتلەنگەن ۋە ئازابىڭدىن قورققان ھالدا ساڭا بېغىشلىدىم ،

ساڭا قايتىشتىن باشقا پاناھلىنىدىغان ۋە قېچىپ قۇتۇلىدىغان جاي يوق، چۈشۈرگەن كىتابىڭغا، ئەۋەتكەن پەيغەمبەرلىكىڭگە ئىمان كەلتۈردۈم دېگەن، ئەگەر شۇ كېچىسى ئۇلۇپ كەتسەڭ ئىمان بىلەن كېتسەن، ئەگەر (ھايات قالساڭ) ياخشى ئەتتىگەنلىنىسەن» دېدى.

بىرلىككە كەلگەن ھەدىس

ئەبۇسەئىدىل خۇدرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلغان: «كىمكى كۆرپىسىگە جايلاشقاندا: اللھ دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق، ئۇ اللھ مەڭگۈ ھاياتتۇر، بارلىق مەخلۇقاتلارنى ئىدارە قىلغۇچىدۇر، مەن ئۇنىڭغا تەۋبە قىلىمەن دېسە، ئۇ كىشىنىڭ گۇناھى دېڭىزنىڭ كۆپۈكىدەك، دەرەخنىڭ يۇپۇرمىقىدەك، قۇم دانچىلىرىدەك ۋە دۇنيا كۈنلىرىنىڭ سانىدەك كۆپ بولسىمۇ كەچۈرۈم قىلىنىدۇ».

تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئەنەس ئىبنى مالىك رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى كۆرپىسىگە جايلاشقاندا: ھەمدە - سانا مېنىڭ ھەممە ئىشلىرىمغا كۇبايە قىلغان، ماڭا جاي بەرگەن اللھ قا مەنسۇپتۇر. ھەمدە - سانا ماڭا تاماق بەرگەن ۋە ئۇسسۇلۇق بەرگەن ۋە ماڭا تولىمۇ ياخشى نېمەتلەرنى ئاتا قىلغان اللھ قا مەنسۇپتۇر دېسە، بارچە مەخلۇقاتلارنىڭ جىمى ھەمدىسى بىلەن اللھ قا ھەمدە ئېيتقان بولىدۇ».

بەيھەقى رىۋايەت قىلغان

44 - ۋەسىيەت

ئۇيغۇسى قاچقان كىشى ئوقۇيدىغان دۇئا توغرىسىدا

زەيد ئىبنى سابىت رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئۇيغۇسىزلىقتىن شىكايەت قىلسام، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى اللھ! يۇلتۇزلار تارىدى، كۆزلەر ئۇيغۇغا كەتتى، سەن بولساڭ ھەمىشە تىرىك تۇرىسەن، ھەممىنى ئىرادە قىلىپ تۇرغۇچىسەن، سەن مۇگدەپ قالمايسەن، سىنى ئۇيغۇ باسمايدۇ، ئى ھەمىشە تىرىك زات! ئى ھەممىنى ئىرادە قىلىپ تۇرغۇچى زات! كېچىدە سىنى جىمجىت قىلغىن، كۆزۈمنى ئۇيغۇغا كەتكۈزگىن دېگەن» دېدى.

زەيىد ئىبنى سابىت: مەن شۇنداق قىلىۋىدىم ئاللاھ تائالا مەندىن ئۇيغۇسىزلىقنى كەتكۈزدى، دېدى .
ئىبنى سۇننى رىۋايەت قىلغان

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام خالىد ئىبنى ۋەلىدكە ئۇيغۇسىزلىق بىئارام قىلغاندا مۇنداق دېيىشنى ئۈگۈتۈپ قويغان: «ئى ساىە تاشلاپ تۇرغان يەتتە قات ئاسماننىڭ، ئۆز قوينىغا ئالىدىغان زېمىننىڭ ، (كىشىلەرنى) ئازدۇرىدىغان شەيتانلارنىڭ پەرۋەردىگارى ماڭا، بارلىق مەخلۇقاتلارنىڭ يامانلىقىدىن، ئۇلاردىن بىرەر سېنىڭ ماڭا يولسۇزلۇق قىلىشى ۋە ھەددىدىن ئېشىشىغا قارىتا ئۆزۈڭ باش پاناھ بولغىن، سېنىڭ پاناھلىقىڭ بۈيۈكدۇر ۋە ساڭا (ئېيتىلىدىغان) سانالار ئۇلۇغدۇر».

يەنە بىر رىۋايەتتە: «ئىسىمىڭ بۈيۈكتۇر ، سەندىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوقتۇر» دېيىلگەن .

تىرمىزى ۋە تىبرىنى رىۋايەت قىلغان

45 - ۋەسىيەت

ئادەملەرنىڭ ئەۋزىلى توغرىسىدا

ئەبۇسەئىد خۇدۇرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : بىر كىشى: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ئادەملەرنىڭ ئەۋزىلى كىم؟ دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «اللە يولىدا جېنى بىلەن مېلى بىلەن كۈرەش قىلىدىغان مۆئمىن مۇجاھىد» دېدى . ئۇ كىشى: ئۇنىڭدىن قالسىچۇ؟ دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «باشقىلاردىن ئايرىلىپ تاغ - جىلغىلاردا ئۆز پەرۋەردىگارىغا ئىبادەت قىلىدىغان كىشى» دېدى .

يەنە بىر رىۋايەتتە: «اللە قا تەقۋادارلىق قىلىدىغان ۋە ئادەملەرنى يامانلىقى سەۋەبلىك تەرك ئەتكەن كىشى» دېدى .

شەيخانى رىۋايەت قىلغان

يەنە ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «پات يېقىندا مۇسۇلماننىڭ مېلىنىڭ ياخشى قوي بولۇپ ئۇ ئۆز دىنىنى پىتىنە - پاساتلاردىن قاچۇرۇپ قويلىرىنى تاغ چوقۇلىرىغا ۋە يامغۇرلۇق جايلارغا ئېلىپ كېتىدۇ» .

بۇخارى رىۋايەت قىلغان

46 - ۋەسىيەت

ئولتۇرۇش سورۇنلىرىنىڭ كاپارىتى توغرىسىدا

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «كىمكى بىكار گەپ - سۆز كۆپ بوپكەتكەن ئورۇندا ئولتۇرۇپ قېلىپ تۇرۇپ كېتىشتىن ئىلگىرى: ئى اللە ساڭا ھەمدە - سانا ئېيتىش بىلەن بىرگە سىنى پاك دەپ ئېتىقاد قىلمەن ، سەندىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق دەپ گۇۋاھلىق بىرىمەن ، سەندىن كەچۈرۈم سورايمەن ، ساڭا تەۋبە قىلمەن دىسە ، شۇ سورۇندا سادىر بولغان گۇناھلار كەچۈرىلىدۇ .»

ئەبۇ داۋۇد ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

47 - ۋەسىيەت

تەسبىھنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

ئەبۇزەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ماڭا: «مەن ساڭا اللە تائالاغا ئەڭ ياخشى كۈرىلىدىغان سۆزنى ئېيتىپ بىرەيمۇ ؟» دېدى . مەن: ئېيتىپ بەرگىن ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! دېسەم ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «اللە تائالا غا ئەڭ ياخشى كۆرۈلىدىغان سۆز، اللە نى پاك دەپ ئېتىقاد قىلمەن ، ۋە ئۇنىڭغا ھەمد ئېيتىمەن دېگەن سۆزدۇر» دېدى . مۇسلىم ۋە نەسەئى رىۋايەت قىلغان

مۇسلىمنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن ، سۆزنىڭ قايسىسى ئەۋزەل دەپ سورالغاندا :«اللە تائالا ئۆزىنىڭ پەرىشتىلىرى ۋە ياكى بەندىلىرى ئۈچۈن تاللىغان: اللە نى پاك دەپ ئېتىقاد قىلمەن ۋە ئۇنىڭغا ھەمدە سانا ئېيتىمەن ، دېگەن سۆز» دەپ جاۋاب بەرگەن . بەزار رىۋايەت قىلغان

ئابدۇللا ئىبنى ئەمىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «كىمكى اللہ تائالانى پاك دەپ ئېتىقاد قىلمەن ۋە ئۇنىڭغا ھەمدە - سانا ئېيتمەن دىسە ، ئۇ كىشى ئۈچۈن جەننەتتە بىر تۈپ خورما كۆچتى تىكىلىدۇ» دېگەن .
بەزار رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «تىلغا يەڭگىل ، تارازىدا ئېغىر ۋە رەھمان تائالاغا سۆيۈملۈك ئىككى كەلىمە سۆز بار: (بىرى) اللہ تائالانى پاك دەپ ئېتىقاد قىلمەن ۋە ئۇنىڭغا ھەمدە - سانا ئېيتمەن (دېگەن سۆز) ، (يەنە بىرى) بۈيۈك اللہ نى پاك دەپ ئېتىقاد قىلمەن دېگەن سۆز». دېدى .
بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

48 - ۋەسىيەت

سەيدۇل ئىستىغپار توغرىسىدا

شەدداد ئىبنى ئەۋس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «ئى اللہ سەن مېنىڭ رەببىم! سەندىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق ، سەن مېنى ياراتتىڭ ، مەن سېنىڭ بەندەڭ ، ئىقتىدارىمنىڭ يېتىشىچە ساڭا بەرگەن ۋە دەمدە تۇرىمەن ، قىلغان ئەسكىلىكىمدىن پاناھ تىلەيمەن ، سېنىڭ بەرگەن نىمەتلىرىڭنى ۋە ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرىمنى ئېتىراپ قىلمەن ، ئى اللہ مېنى! كەچۈرگىن ، گۇناھلارنى پەقەت سەنلا كەچۈرسەن دېگەن ، سەيدۇل ئىستىغفار دۇر ، كىمكى بۇنى چىن ئىشەنچ بىلەن كۈندۈزى دىسە ، شۇ كۈنى كەچ كىرىشتىن ئىلگىرى ئۆلۈپ كەتسە ، ئۇ جەننەت ئەھلىدىن بولىدۇ ، كىمكى كېچىسى چىن ئىشەنچ بىلەن دەپ تاڭ ئېتىشتىن ئىلگىرى ئۆلۈپ كەتسە جەننەت ئەھلىدىن بولىدۇ» .
بۇخارى رىۋايەت قىلغان

49 - ۋەسىيەت

جەننەتنىڭ كۆچەتلىرى توغرىسىدا

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ كۆچەت تىكىۋاتقاندا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭ قېشىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ ؛ «ئى ئەبۇھۇرەيرە! تىكىۋاتقىنىڭ نېمە ؟» دېدى . مەن : كۆچەت ، دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «مەن سىنى بۇنىڭدىنمۇ ياخشىراق كۆچەتكە باشلاپ قويايمۇ؟ ئۇ بولسىمۇ اللە نى پاك دەپ ئېتىقاد قىلمەن ، جىمى ھەمدە - سانا اللە قا مەنسۇپتۇر ، اللە دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق ، اللە ھەممىدىن بۈيۈكتۇر دېسەڭ ، سەن ئۈچۈن ئۇنىڭ ھەر بىرىنىڭ بەدىلىگە جەننەتتە بىر تۈپ دەرەخ تىكىلىدۇ» دېدى .
ئىبنى ماججەت رىۋايەت قىلغان

50 - ۋەسىيەت

چايان چېقىۋېلىشىدىن پاناھ تىلەش توغرىسىدا

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا بىر ئادەم كېلىپ : ئى اللە نىڭ ئەلچىسى ، مىنى تۇنۇگۈن كەچ چايان چېقىۋالدى ، دېدى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «ئەگەر سەن كەچتە ، اللە نىڭ تامامى سۆزلىرى بىلەن مەخلۇقاتلارنىڭ شەرىدىن پاناھ تىلەيمەن ، دېگەن بولساڭ ، (چايان) ساڭا زىيان يەتكۈزەلمەيتتى» دېدى .

مالىك مۇسلىم ۋە ترمىزىلار رىۋايەت قىلغان
ئۇنىڭ يەنە بىر رىۋايىتىدە : «كىمكى كەچتە اللە نىڭ تامامى سۆزلىرى بىلەن مەخلۇقاتلارنىڭ شەرىدىن پاناھ تىلەيمەن ، دىسە ، شۇ كېچىسى ھەر قانداق زەھەرلىك ھاشارات زىيان يەتكۈزەلمەيدۇ» دېيىلگەن . سۈپھەيىل مۇنداق دېگەن : بىزنىڭ ئائىلەدىكىلەر ئۇ (دۇئانى) ئۆگەنگەن ۋە ھەر كېچىسى ئوقۇغان ئىدى ، ئۇلاردىن بىر دېدەكنى چايان چېقىۋالغان بولسىمۇ بىئاراملىق ھىس قىلمىدى .

چايان چېقىۋالغۇچىغا سۈرە فاتىھە بىلەن دۇئا قىلىش توغرىسىدا

ئەبۇ سەئىدىل خۇدرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ساھابىلىرىدىن بىر بۆلۈك كىشىلەر سەپەرگە چىقىپتۇ ، ئۇلار ئەرەب قەبىلىلىرىدىن بىر قەبىلىگە چۈشۈپتۇ ، ئۇلار قەبىلە خەلقىدىن ئۆزلىرىنى مېھمان قىلىشنى تەلەپ قىپتۇ ،

بۇ قەبىلە خەلقى مېھمان قىلىشقا ئۇنماپتۇ، كېيىن شۇ قەبىلىنىڭ ئاق ساقلىنى چايان چېقىۋاپتۇ، قەبىلە خەلقى كۆپ تىرىشچانلىق كۆرسەتكەن بولسىمۇ ھېچ ئۈنۈمى بولماپتۇ، شۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ بىر قىسمى: ئەگەر ھېلىقى بىر توپ كىشىلەرنىڭ قېشىغا بېرىپ باققان بولساڭلار، ئېھتىمال ئۇلاردىن بىرەر مەنپەئەت چىقىپ قالسا ئەجەب ئەمەس دەپتۇ، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار: ئى قوۋم - قېرىنداشلار بىزنىڭ ئاقساقلىمىزنى چايان چېقىۋالغان ئىدى، بىز كۆپ تىرىشچانلىق كۆرسەتكەن بولساقمۇ ھېچ بىر ئۈنۈمى بولمىدى، بىرەر سىڭلاردا مەنپەئەتلىك بىرەر نەرسە بارمۇ؟ دېيىشىپتۇ. ساھابىلەردىن بىرسى: اللە بىلەن قەسەمكى مەن دۇئا ئوقۇيمەن، بىراق بىز سىلەردىن مېھمان قىلىشنى تەلەپ قىلغان ئىدۇق، سىلەر ئۇنىمىدىڭلار، ئەمدى مەن بىرەر نەرسە بەرمىسەڭلار دۇئا ئوقۇمايمەن دەپتۇ. شۇنداق قىلىپ ئۇلار بىر پادا قويغا كېلىشىپتۇ، ھېلىقى ساھابە ئاقساقالنىڭ قېشىغا بېرىپ: «الْجَمْعُ لِلرَّبِّ الْبَالِمِينَ» نى ئوقۇپتۇ، ھېلىقى ئاق ساقال ئاغرىقتىن خۇددى ئارغامچا (چىگىكتىن) يىشىلگەندەك يېشىلىپ مېڭىشقا باشلاپتۇ، ئۇلار ۋەدىسىگە ۋاپا قىلىپ كېلىشكەن قويلارنى بېرىپتۇ، ساھابىلەرنىڭ بەزىسى: قويلارنى ئۈلەشتۈرۈپ بېرىڭلار دەپتۇ، ھېلىقى دۇئا ئوقۇغان ساھابە: (ھازىرچە) ئۈلەشتۈرمەڭلار، بىز پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا بېرىپ ئەھۋالنى ئېيتايلى، ئاندىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بىزنى نېمىگە بۇيرۇيدىغانلىقىغا قاراپ باقايلى دەپتۇ. ئۇلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا كېلىپ بولغان ئەھۋالنى سۆزلەپ بەردى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھېلىقى دۇئا قىلغان ساھابە كەرمىگە: «سەن سۈرە پاتىھە نىڭ دۇئا ئىكەنلىكىنى قانداق بىلىدىڭ؟» دېدى. ئاندىن كېيىن: «توغرا قىيىسلەر، قويلارنى ئۆلۈشۈڭلار ۋە ماڭمۇ سىلەرنىڭ قاتارىڭلاردا بىر ئۆلۈش بېرىڭلار» دېدى ۋە كۈلۈپ كەتتى.

بۇخارى رىۋايەت قىلغان

51 - ۋەسىيەت

اللە نىڭ ئىزنى بىلەن قەرزدارلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە رىزىقنىڭ كەڭرى بۇلىشى ئۈچۈن دۇئا قىلىش توغرىسىدا

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىندۇكى، ئۇ مۇنداق دېدى: قېشىمغا ئەبۇبەكرى سىددىق رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كىرىپ، مەن: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن ماڭا ئۈگۈتۈپ قويغان بىر دۇئاسىنى ئاڭلىغان ئىدىم،

دېدى . مەن: ئۇ قايسى دۇئا؟ دېسەم ، ئەبۇبەكرى: ئۇ ئەيسا ئىبنى مەريەم ئۆز ساھابىلىرىگە ئۆگەتكەن دۇئا، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «ئەگەر بىرەرسىڭلارنىڭ تاغدەك ئالتۇن قەرزى بولسىمۇ شۇ دۇئانى ئوقۇسا، اللە تائالا ئۇنىڭ قەرزىنى تۈگىتىپ بىرىدۇ» دېگەن .

ئۇ: ئى غەم - ئەندىشلەرنى كۆتۈرۈۋەتكۈچى ، بېشىغا كۈن چۈشكەنلەرنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلغۇچى ، دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئورتاق رەھىم قىلغۇچى اللە! ماڭا سېنىڭ رەھىمتىڭدىن ئۆزگە رەھمەتكە موھتاج بولمايدىغان دەرىجىدە رەھىمى قىلغىن، دېگەن دۇئا.

مەن شۇ دۇئا بىلەن اللە تائالاغا دۇئا قىلىۋىدىم، اللە تائالا ماڭا كۆپلىگەن مەنپەئەتلەرنى بەردى ، شۇنىڭ بىلەن قەرزلىرىم تۈگىدى ، دېدى .

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دېدى : مەن شۇ دۇئا بىلەن اللە قا دۇئا قىلدىم ، ئۇزاق ئۆتمەي اللە تائالا رىزىق ئاتا قىلدى ، ئۇ ماڭا بېرىلگەن سەدىقەمۇ ئەمەس ۋە مەن ۋارىسلىق قىلغان مۇراسىمۇ ئەمەس ئىدى . اللە تائالا مىنىڭ قەرزلىرىمنى تۈگىتىۋەتتى ، ئائىلەمدىكىلەرگە (اللە بەرگەن شۇ رىزىقتىن) خېلى ئوبدان تەقسىملەپ بەردىم ، ئابدۇراھماننىڭ قىزىغا كۈمۈشتىن ئۈچ ئۇقى (120 دىرھەم) ئەۋەتىپ بەردىم ، بىزگىمۇ خېلى جىق ئاشتى .

بەزار ۋە ھاكىم رىۋايەت قىلغان

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى مۇئاز ! مەن ساڭا بىر دۇئا ئۆگۈتۈپ قويماي ، ئەگەر سېنىڭ تاغدەك قەرزىڭ بولسىمۇ ، اللە تائالا ئۇنى تۈگۈتۈۋىتىدۇ ، ئى مۇئاز ! اللە قا دۇئا قىلىپ: ئى اللە! پادىشاھلارنىڭ - پادىشاھى سەن ، خالىغان ئادەمنى پادىشاھ قىلسەن ، خالىغان ئادەمدىن پادىشاھلىقنى تارتىۋالسىەن ، خالىغان كىشىنى ئەزىز ، خالىغان كىشىنى خار قىلسەن ، ياخشىلىق سېنىڭ قولۇڭدادۇر ، سەن ھەممىگە قادىر . كېچىنى كۈندۈزىنىڭ ئىچىگە ۋە كۈندۈزىنى كېچىنىڭ ئىچىگە كىرگۈزىسەن ، تىرىكنى ئۆلۈكتىن ، ئۆلۈكنى تىرىكتىن چىقىرىسەن ، خالىغان كىشىگە ھېساپسىز رىزىق بېرىسەن ، ئۇنىڭدىن خالىغان كىشىگە بېرىسەن ، خالىغان كىشىگە بەرمەيسەن ، ئى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە رەھىم قىلغۇچى ، ماڭا رەھىمى قىلىپ سەندىن ئۆزگىلەرنىڭ رەھىم - شەپقىتىدىن مىنى بىھاجەت قىلغىن دېگەن » دېدى .

تېبرانى رىۋايەت قىلغان

ياخشىلىق يوللىرىغا چىقىم قىلىش توغرىسىدا

ئابدۇللا ئىبنى ئەمر ئىبنى ئاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، بىر ئادەم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن: ئىسلام (دىكى ئىشلارنىڭ) قايسىسى ياخشى؟ دەپ سورىدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام جاۋاب بېرىپ: «ئاقچا تاماق بېرىش ۋە تۇنغان - تۇنمىغان كىشىلەرگە سالام قىلىش» دېدى .
شەيخانى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «بەندىلەر ئەتتىگەنلىگەن كۈنى ئىككى پەرىشتە چۈشىدۇ، ئۇلارنىڭ بىرى: ئى اللّٰه! چىقىم قىلغۇچىغا (چىقىم قىلغان نەرسىسىنىڭ ئورنىنى) تولدۇرۇپ بەرگەن دەيدۇ، يەنە بىرى ئى اللّٰه! چىقىم قىلماي تۇتۇۋالغۇچىغا ھالاكەت بەرگەن دەيدۇ» .
بىرلىككە كەلگەن ھەدىس

ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «پەقەت مۇنداق ئىككى ئىشتا ھەسەت قىلىشقا بولىدۇ . بىرى اللّٰه تائالا مال - دۇنيا بەرگەن ئاندىن شۇ مال - دۇنيانى ھەق يولغا سەرپ ئەتكەن. يەنە بىرى، اللّٰه ئىلىم - ھېكمەت بەرگەن ئاندىن شۇ ئىلىم - ھېكمەت بىلەن ھۆكۈم قىلغان ۋە ئۇنى باشقىلارغا ئۆگەتكەن ئادەم» .
بىرلىككە كەلگەن ھەدىس

ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «قايسى بېرىڭلارغا ئۆز مال - مۈلكىدىن ۋارىسلىرىنىڭ مال - مۈلكى سۆيۈملۈكراق؟» دېدى . ساھابىلەر: بىزنىڭ ئىچىمىزدە پەقەت ئۆز مال - مۈلكى ئەڭ سۆيۈملۈك كىشى بار دېيىشتى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئىلگىرىكىسى (يەنى: ياخشىلىق يوللىرىغا سەرپ ئەتكەن مال - مۈلكى) ئۆزىنىڭ مۈلكى، (چىقىم قىلماي) قالدۇرۇپ قويغىنى ۋارىسلىرىنىڭ مال - مۈلكى» دېدى .
بۇخارى رىۋايەت قىلغان

ئەدى ئىبنى ھاتەم رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ،

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «يېرىم خورما بىلەن بولسىمۇ دوزاختىن ساقلىنىڭلار» .
بىرلىككە كەلگەن ھەدىس .

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «اللھ تائالا : ئى ئادەم بالسى! چىقىم قىل ، ساڭمۇ چىقىم قىلىندۇ» . دېدى .
بىرلىككە كەلگەن ھەدىس .

53 - ۋەسىيەت

ئەتتىگەنلىسەڭ ، كەچلىسەڭ ۋە ئۆيۈڭدىن چىقساڭ نېمە

دەيدىغانلىقىڭ توغرىسىدا

ئەبۇھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئەبۇبەكرى سىددىق رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ: ئى اللھ نىڭ ئەلچىسى! مېنى ئەتتىگەنلىسەم ۋە كەچلىسەم دەيدىغان بىر قانچە كەلىمگە بۇيرۇغىن ، دېدى .
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ئى اللھ! سەن ئاسمانلارنى ۋە زېمىننى ياراتقۇچى سەن ، ئاشكارا ۋە يوشۇرۇن ئىشلارنى بىلگۈچى سەن ، سەندىن باشقا ھەقىقى مەئبۇدىنىڭ يوق ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق ئېيتىمەن . ساڭا سېغىنىپ نەپسىمنىڭ ۋە شەيتاننىڭ شەرىدىن ۋە شېرىكتىن پاناھ تىلەيمەن ، دېگەن كەلىمىنى ئەتتىگەنلىسەڭ ، كەچلىسەڭ ۋە يەرلەنسەڭ دېگىن» دېدى .

ئەبۇداۋۇد ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئۇممۇل مۇئمىنن ، ئۇممۇ سەلەمە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆيىدىن چىقسا مۇنداق دەيدىكەن: «اللھ نىڭ ئىسمى بىلەن باشلاپ اللھ قا تەۋەككۈل قىلىمەن ، ئى اللھ ساڭا سېغىنىپ ئېزىپ كېتىشتىن ، ئازدۇرلۇپ كېتىشتىن ، تەيىدۇرلۇپ كېتىشتىن ، زۇلۇم قىلىشتىن ياكى زۇلۇم قىلىنىشتىن ، بىلىمسىزلىكتىن ياكى بىلمەي قېلىشتىن پاناھ تىلەيمەن» .

ئەبۇداۋۇد ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى :

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «كىمكى، ئۆيىدىن چىققاندا اللە نىڭ ئىسمى بىلەن باشلاپ، اللە قا تەۋەككۈل قىلمەن، كۈچ - قۇۋۋەت ۋە ئىقتىدار پەقەت اللە بىلەندۇر دىسە. ئۇنىڭغا: ھىدايەت قىلىندىڭ، كۈپايىلەندىڭ، ساقلىنىڭ دېيىلىدۇ ۋە ئۇنىڭدىن شەيتان يىراق بولىدۇ» دېدى .
ئەبۇداۋۇد، تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ئەنەس ئىبنى ماللىك رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام فاتىمە رەزىيەللاھۇ ئەنھاگە مۇنداق دېگەن : «سەننى مەن تەۋسىيە قىلغان نەرسىنى ئاڭلاشتىن نېمە توسدۇ؟ ئەتتىگەنلىسەڭ ۋە كەچلىسەڭ : ئى مەڭگۈ ھايات تۇرغۇچى، ئى ھەممىنى ئىدارە قىلغۇچى اللە! سېنىڭ رەھىمىتىڭ بىلەن مەدەت تىلەيمەن، ئىشلىرىمنىڭ ھەممىسىنى ياخشىلاپ بەرگىن ۋە كۆز يۇمۇپ ئاچقۇچىلىق بولسىمۇ ئۆزۈمنى - ئۆزۈمگە ۋەكىل قىلما دېگىن» .
ئەسەئى ۋە بەزار رىۋايەت قىلغان

54 - ۋەسىيەت

ئەمەل تۇتۇشنى سورىماسلىق توغرىسىدا

ئەبى سەئىد ئابدۇراھمان ئىبنى سەمۇرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ماڭا: «ئى ئابدۇراھمان ئىبنى سەمۇرە، ئەمەل تۇتۇشنى سورىما، ئەگەر سەن سورىمايلا ئەمەلگە ئېرىشسەڭ ياردەم بېرىلسەن ، ئەگەر سوراپ ئېرىشسەڭ شۇنىڭغا ۋەكىل قىلىنسەن، ئەگەر سەن بىرەر ئىشقا قەسەم قىلىپ، ئۇنىڭدىن ياخشىراقنى كۆرسەڭ، قەسەمىڭگە كاپارەت بېرىپ شۇ ياخشى ئىشنى قىلغىن» دېدى .
شەيخانى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇزەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : مەن: ئى اللە نىڭ ئەلچىسى! ماڭا ھوقۇق بېرىپ ئىشلەتمەسەن ؟ دېدىم . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇرەمگە ئۇرۇپ تۇرۇپ: «ئى ئەبۇزەر! سەن ئاجىز، ئەمەل - ھوقۇق بولسا ئامانەتتۇر، ئۇ قىيامەت كۈنى جايدا ئادا قىلالمىغانلارغا ھەسرەت - نادامەت ئېلىپ كېلىدۇ» دېدى .
مۇسلىم رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «سەلەر ھوقۇق تۇتۇشقا قىزىقتامسىلەر ؟ ھوقۇق قىيامەت كۈنى پۇشايمانغا سالىدۇ» دېدى .
بۇخارى رىۋايەت قىلغان

ئەبۇ سەئىد ۋە ئەبۇھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمالاردىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن : «اللە ئەۋەتكەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ۋە خەلىپىلەرنىڭ ئىككىسى سىردىشى بولىدۇ ، بىرى ياخشىلىققا بۇيرۇيدۇ ۋە ياخشىلىققا ئۈندەيدۇ ، يەنە بىرى يامانلىققا بۇيرۇيدۇ ۋە ئۈندەيدۇ ، اللە ساقلىغان كىشى يامان ئىشتىن ساقلىنىپ قالىدۇ» .
بۇخارى رىۋايەت قىلغان

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «اللە تائالا بىرەر ئەمرگە ياخشىلىقنى ئىرادە قىلسا ئۇنىڭغا ، ئۇنتۇپ قالسا ئىسگە سېلىپ قويدىغان ، بىرەر ئىش قىلماقچى بولسا ھەمدەمدە بولىدىغان راستچىل ۋەزىردىن بىرنى ياردەمچى قىلىپ بىرىدۇ ، ئەگەر ئۇنىڭ غەيرىنى (يەنى يامانلىقنى) ئىرادە قىلسا ، ئۇنتۇپ قالسا ئەسلىتمەيدىغان ، ئىش قىلماقچى بولسا ياردەملەشمەيدىغان ئەسكى ۋەزىردىن بىرنى ياردەمچى قىلىپ قويدۇ» دېدى .
ئەبۇداۋۇد رىۋايەت قىلغان

55 - ۋەسىيەت

ھويلا - ئاراملاردا ناماز ئوقۇيدىغان جاي تەييار قىلىش

توغرىسىدا

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىزنى ھويلا - ئاراملاردا ناماز ئوقۇيدىغان جاي تەييار قىلىشقا ۋە ئۇ جايىنى پاكىز ، خۇشپۇراق تۇتۇشقا بۇيرۇدى» .
ئەھمەد ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

سەمۇرە ئىبنى جۇندۇپ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىزنى ھوي - ئاراملرىمىزدا ناماز

ئوقۇيدىغان جاي تەييار قىلىشقا ۋە ئۇ جايىنى پاكىزلاشقا بۇيرۇدى». ئەھمەد، تىرمىزى رىۋايەت قىلغان

ۋەسىيەتلەرنىڭ ئاخىرقىسى

مەن بۇ ئۇلۇغ ۋەسىيەتلەرنى ھۆرمەتكە سازاۋەر پەيغەمبىرىمىز ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامنىڭ، بىزنىڭ پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۈممەتلىرىگە قىلغان ۋەسىيەتلىرى بىلەن ئاخىرلاشتۇرمەن :

ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى ، ئۇ مۇنداق دېدى : پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن ئىسرا كېچىسى ئىبراھىم ئەلەيھىسسالامنى ئۇچراتتىم، ئۇ ماڭا: ئى مۇھەممەد! ئۈممىتىڭگە مەندىن سالام ئېيت ۋە ئۇلارغا خەۋەر قىلىپ قويغىنكى : جەننەتنىڭ تۇپرىقى خۇشپۇراق ، سۈيى تاتلىق، جەننەت بىر باياۋاندۇركى ، ئۇنىڭ كۆچەتلىرى: اللە نى پاك دەپ ئېتىقاد قىلىمەن، پۈتۈن گۈزەل ھەمدە - سانالار اللە قا مەنسۇپتۇر، اللە دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق، اللە ئەڭ بۈيۈكتۇر، دېگەن كەلىمەلەردۇر دېدى». دېگەن تىرمىزى ۋە تىبرانى رىۋايەت قىلغان

يەنە بىر رىۋايەتتە: «كۈچ - قۇۋۋەت ۋە ئىقتىدار پەقەت اللە بىلەندۇر» دېگەن كەلىمە قوشۇپ رىۋايەت قىلىنغان.

اللە نىڭ رەھىمىتى ھۆرمەتكە سازاۋەر ئۇلۇغ پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە - تاۋاباتلىرىغا ۋە ئۇنىڭ ساھابىلىرىگە بولسۇن، شۇنىڭدەك اللە نىڭ بارلىق پەيغەمبەرلىرىگىمۇ تىنچ - ئامانلىق يار بولسۇن، پۈتۈن گۈزەل ھەمدە - سانالار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى اللە قا مەنسۇپتۇر.

10 - تۈرلۈك ۋەسىيەت

1 - ھەر كۈنى قۇرئان كەرىمدىن ئوقۇش ئاسان بولغانلىرىنى ئوقۇغىن ۋە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا كۆپلەپ دۇرۇت ئېيت .

2 - بەش ۋاخ نامازنى ئۆز ۋاقتىدا ئوقۇشقا، كېچىلىرى نەپلە ناماز ئوقۇشقا ۋە ئىككى رەكئەت بولسىمۇ چاشكا نامىزى ئوقۇشقا ئەھمىيەت

بەرگىن .

3 - ساڭا پەرز قىلىنغان زاكاتنى تولۇق ئادا قىل، ھەر كۈنى ئاز بولسىمۇ سەدىقە قىلىپ تۇرغىن، ئەگەر سەدىقە قىلغۇدەك نەرسەڭ بولمىسا ياخشى سۆز بىلەن بولسىمۇ سەدىقە قىل. ھەر ئايدا ئۈچ كۈن روزا تۇتقىن .

4 - اللە ياخشى كۆرىدىغان كىشىلەردىن بولۇشنى خالامسەن؟ ئۇنداق بولسا پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى، ئۇنىڭ ئائىلە - تاۋاباتلىرىنى سۆيىگىن ۋە ئاتا - ئاناڭغا ياخشىلىق قىل .

5 - ئى پەرۋەردىگارم! ئى پەرۋەردىگارم دىسە، اللە تائالا : «مانا مەن بەندەم، قېنى سورا بىرىلسەن دەيدىغانلاردىن بولۇشنى خالامسەن، ئۇنداق بولسا يېمەكلىكىڭنى ھالالدىن يە، دۇئاڭنىڭ ئىجابەت قىلىنىدۇ، ئادەملەرگە چىن كۆڭلۈڭدىن ئىنسابلىق بول، ئادەملەردە گۈزەل ئەخلاق يىتىلدۈرگىن .

6 - دۇئاسى ئىجابەت قىلىنىدىغان ۋە قىيامەت كۈنى نام - ئەمەل سەھىپىلىرى نۇرلۇنۇپ تۇرىدىغانلاردىن بولۇشنى خالامسەن؟ ئۇنداق بولسا دىلىڭنى پاكلا ، «اللە دىن باشقا ھەقىقى مەبۇد يوق» دېگەن كەلىمىنى ئاغزىڭدىن چۈشۈرمە ۋە ئۆزۈڭ ئۈچۈن، مۆمىن ئەر، مۆمىن ئاياللار ئۈچۈن اللە دىن كەچۈرۈم تىلە، اللە نىڭ زىكىرىدىن غاپىل بولما .

7 - ھەمدە ئېتىقۇچىلاردىن ، شۈكرى ئېتىقۇچىلاردىن ۋە مۇقەررەبلەردىن بولۇشنى خالامسەن؟ ئۇنداق بولسا، پۈتۈن گۈزەل مەدھىيەلەر اللە قا مەنسۇپ ۋە تىنچ - ئامانلىق اللە نىڭ سەرخىل بەندىلىرىگە بولسۇن، دېگەن كەلىمىنى كۆپ ئېيت .

8 - شۈكرى ئېتىقۇچىلاردىن بولۇشنى ۋە اللە تائالانىڭ پەرزەنتلىرىڭنى ئىسلاھ قىلىشنى خالامسەن؟ ئۇنداق بولسا تۆۋەندىكى شۈكرى ئايىتىنى ئوقۇپ تۇرغىن: «پەرۋەردىگارم! سەن مېنى ماڭا ۋە ئاتا - ئانامغا بەرگەن نېمىتىڭگە شۈكۈر قىلىشقا، سەن رازى بولىدىغان ياخشى ئەمەلنى قىلىشقا مۇۋەپپەق قىلغىن، رەھمىتىڭ بىلەن مېنى ياخشى بەندىلىرىڭ قاتارىغا كىرگۈزگىن» ۋە «پەرۋەردىگارم! سېنىڭ ماڭا ۋە ئاتا - ئانامغا بەرگەن نېمىتىڭگە شۈكۈر قىلىشنى ۋە سەن رازى بولىدىغان ياخشى ئىشنى قىلىشىمنى ماڭا ئىلھام قىلغىن، مەن ئۈچۈن مېنىڭ ئەۋلادىمنى تۈزىگىن (يەنى مېنىڭ ئەۋلادىمنى ياخشى ئادەملەر قىلغىن)، مەن ھەقىقەتەن ساڭا (جىمى گۇناھلاردىن) تەۋبە قىلدىم، مەن ھەقىقەتەن مۇسۇلمانلار دىندۇرمەن .»

9 - مەن سىنى دىنى ۋە دۇنياۋى ئىشلىرىڭنى جەملەپ بىرىدىغان بىر ئىشقا باشلاپ قويسام قانداق؟ ئۇنداق بولسا اللە تائالانىڭ تۆۋەندىكى ئەمرىگە كۈچۈڭنىڭ يېتىشىچە ئەمەل قىلغىن: «ئى مۆمىنلەر! بەختكە ئېرىشىشىڭلار

ئۈچۈن رۇكۇ قىلىڭلار، سەجدە قىلىڭلار (يەنى تەزەررۇ بىلەن ناماز ئوقۇڭلار)، (يالغۇز) پەرۋەردىگارڭلارغا ئىبادەت قىلىڭلار، ياخشى ئىشلارنى (يەنى خىش – ئەقىبىلارغا سىلەر – رەھىم قىلىش، يېتىم – يېسىرلەرنىڭ بېشىنى سىلاش، كېچىسى تەھەججۇد نامىزى ئۆتەش قاتارلىق ئىشلارنى) قىلىڭلار».

10 - سىنى ھەرقانداق شەيئىنىڭ دەل يۈرىكىگە باشلاپ قويىشىمنى خالامسەن، ئۇ «اللە قا ئىشەندىم دېگەن ئاندىن توغرا يول ئۈستىدە بول» دېگەن ئايەت كەرىمدۇر.

<http://nurislam.cn>